

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY PRUSZCZ
NA LATA 2023-2030**

Spis treści

Spis treści.....	1
1. Wprowadzenie	2
2. Podsumowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	4
2.1 Obszar społeczny	5
2.2 Obszar gospodarczy	8
2.3 Obszar przestrzenny	10
2.4 Analiza SWOT.....	14
3. Założenia strategiczne dla Gminy Pruszcz w latach 2023-2030	20
3.1 Misja i wizja	20
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.	20
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju	37
4.1 Kluczowe uwarunkowania rozwoju Gminy Pruszcz	37
4.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie	39
4.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pruszcz	45
5. System realizacji Strategii	55
5.1 Odpowiedzialność za realizację Strategii.....	55
5.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	61
5.3 Finansowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz	64
5.4 Zgodność Strategii z założeniami dokumentów wyższego rzędu.....	66
5.5 Monitoring i ewaluacja.....	71

1. Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023–2030” jest istotnym dokumentem samorządu gminy, określającym cele, kierunki i możliwości rozwojowe. Jest to również dokument będący bazą dla dalszych rozważań w zakresie rozwoju lokalnego. W związku z upływem okresu obowiązywania poprzedniej Strategii Rozwoju, jak również w obliczu założeń nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, władze Gminy podjęły decyzję o opracowaniu aktualnego dokumentu strategicznego, obowiązującego do roku 2030.

Strategia Rozwoju jest swoistym zbiorem kierunków skierowanych na rozwój gminy Pruszcz. Opierając się na obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzennej, możliwe jest ustalenie celów rozwojowych, niezbędnych z punktu widzenia władz samorządowych, mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i wszystkich grup społecznych związanych z gminą. Opracowany dokument stanowi również ukierunkowanie polityki rozwoju samorządu gminnego na możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, wskazując jednocześnie na ich integracyjny wymiar poprzez spójne oddziaływanie w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzennej.

Przesłanką opracowania niniejszego dokumentu jest konieczność dostosowania założeń rozwoju lokalnego względem uwarunkowań zewnętrznych, w tym wynikających z długookresowych i średniookresowych strategicznych dokumentów wyższego szczebla, w tym Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. Główną przesłanką merytoryczną pozostaje określenie kierunków rozwoju gminy, uwzględniających aktualny stan, a przede wszystkim potrzeby i aspiracje na kilka najbliższych lat.

„Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023–2030” obejmuje główne cele i uwarunkowania rozwoju w horyzoncie czasowym do 2030 roku, w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych. Okres realizacji Strategii określony został jako wykraczający poza ramy nowej perspektywy finansowej UE, co podkreśla stopień korelacji z możliwością finansowania inwestycji wskazanych jako potrzeby inwestycyjne, przy udziale środków finansowych Unii Europejskiej wraz z późniejszym ich wydatkowaniem.

Przedmiotowy dokument został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z:

- ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023, poz. 40 t.j.);
- ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 1378 t.j.);
- ustawą z dnia 3 października 2008 roku, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022, poz. 1029 t.j.).

Dnia 13.11.2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15.07.2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany objęły liczne akty prawne, w tym bezpośrednio związane z funkcjonowaniem samorządu gminnego. W ustawie z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym znalazła się – po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym – podstawa prawna dla opracowania strategii rozwoju gminy, jak również określono szczegółowe wymagania zakresowe dotyczące tego dokumentu.

Zakres strategii rozwoju gminy został określony w artykule 10e ustawy o samorządzie gminnym, wskazując, że dokument zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 06.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2022, poz. 2094 t.j.), wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;

- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- szacunkowe ramy finansowe i źródła finansowania.

Realizacja zadania polegającego na opracowaniu i przyjęciu Strategii, jako dokumentu lokalnego prowadzona jest w sposób ustrukturyzowany. Ustalono etapy opracowania Strategii, w tym:

- ustalenie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- wypracowanie założeń programowych i funkcjonalno-przestrzennych Strategii;
- opracowanie projektu Strategii wraz z ogłoszeniem i przeprowadzeniem konsultacji społecznych, dla których zwięźczeniem jest sprawozdanie z ich przebiegu;
- przeprowadzenie oceny środowiskowej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- przyjęcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pruszcz na lata 2023-2030 przez Radę Miejską w drodze uchwały.

„Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023 - 2030” jest dokumentem określającym możliwe i optymalne kierunki rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z dokumentami wyższego rzędu, zapewniając spójność funkcjonalną i przestrzenną. Dokument przygotowany został z wykorzystaniem modelu partycypacyjno-eksperckiego, gdzie wszelkie analizy statystyczne i strategiczne są wynikiem zaangażowania podmiotów zewnętrznych biorących udział w opracowaniu dokumentu, jak również odpowiadają pełnemu zaangażowaniu wszystkich grup interesu, w tym społeczności lokalnej, przedsiębiorców oraz władz lokalnych.

2. Podsumowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Zgodnie z zapisami art. 10a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju sporządza diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej. Dokument diagnozy jest materiałem pomocniczym i wyjściowym dla opracowania strategii. W przypadku niniejszej strategii opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej podzielono na dwa etapy. Pierwszą jej częścią były konsultacje społeczne - zebranie opinii i oczekiwań przedstawicieli lokalnej społeczności w formie ankiety internetowej, w drugim etapie przeprowadzono badania w oparciu o dane zastane, stosując metodę tzw. „desk research”. Metoda „desk research” sprowadza się do analizy zapisów dostępnych źródeł

danych, obejmującej w szczególności ich kompilację, wzajemną weryfikację i przetwarzanie. Powyższa analiza jest bazą do wypracowania wniosków w temacie badanego problemu. Podstawę diagnozy stanowiły dane z ogólnodostępnych portali branżowych (w tym: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, rejestry jednostek oświatowych, rejestry urzędów administracji publicznej, itp.) oraz specjalistyczne dane kartograficzne, a także szczegółowe raporty i dane analityczne opracowane przez Urząd Miasta i Gminy w Pruszczu.

Do wejścia w życie nowelizacji przepisów prawa dotyczących prowadzenia polityki rozwoju, diagnoza stanowiła zwykle integralną, obszerną część strategii i była elementem treści przyjmowanej uchwałą rady gminy. W skutek nowelizacji ustawy, rozdział diagnostyczny w dokumencie strategii, zastąpiono wnioskami, które wynikają z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. W związku z czym wskazane powyżej prace analityczne, o ile stanowiły odrębny element prac nad dokumentem strategicznym, o tyle w niniejszym dokumencie strategicznym zawarto jedynie wybrane wnioski z diagnozy, która stanowi odrębny dokument. Wnioski przedstawiono w niniejszym rozdziale, dokonując ich podziału na 3 odrębne obszary strategiczne: społeczny, gospodarczy i przestrzenny.

2.1 Obszar społeczny

1. Obecny stan demografii wskazuje na tendencję spadkową liczby mieszkańców gminy Pruszcz pomimo, że Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 zakłada wzrost liczby mieszkańców.
2. Na terenie gminy do roku 2030 przewiduje się (w stosunku do roku 2021) systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym (5,2%), ludności w wieku produkcyjnym (2,9%) oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (31%).
3. Ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji daje podstawę do wniosku, iż sytuacja demograficzna na terenie gminy przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa, co jest tendencją krajową.
4. Istnieje potrzeba zwrócenia uwagi na grupę seniorów, która corocznie będzie się powiększać. Do 2030 roku zakłada się na terenie gminy Pruszcz wzrost liczby osób powyżej 80 lat o 34,9 %. Oznacza to zwiększony popyt na usługi społeczne, medyczne i aktywizujące, konieczne jest dostosowanie oferty usług publicznych dedykowanych seniorom.

5. Oświata to obszar intensywnie rozwijający się w ostatnich kilku latach funkcjonowania samorządu, co skutkuje coraz lepszą jakością świadczonych usług edukacyjnych.
6. Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych należy uznać za względnie dobry, a wyposażenie szkół za bardzo dobre, co jest rezultatem stałych, znacznych nakładów finansowych czynionych systematycznie od kilku lat, a finansowanych między innymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.
7. Dostęp do edukacji na terenie gminy Pruszcz można ocenić jako dobry. Samorząd gminny wspiera szkoły w rozwijaniu kompetencji uczniów, nauczycieli i rodziców realizując szereg autorskich projektów, pozyskując środki unijne.
8. Na egzaminie zewnętrznym szkoły najczęściej uzyskiwały wyniki w granicach średnich. Średnie wyniki egzaminów w analizowanych latach są względem siebie zbieżne, bez widocznych dynamicznych zmian, co świadczy o względnie dobrej i stabilnej jakości edukacji na terenie gminy Pruszcz.
9. Kadra pedagogiczna jest obecnie stabilna jednakże dyrektorzy szkół sygnalizują, iż w najbliższych latach wielu nauczycieli osiągnie wiek emerytalny i przewidują trudności w zatrudnieniu nowych nauczycieli.
10. Inwestycji wymaga pełne dostosowanie infrastruktury szkolnej i przedszkolnej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
11. Konieczna jest budowa nowego budynku Przedszkola w Pruszczu.
12. Na terenie gminy Pruszcz funkcjonuje jedna prywatna placówka oferująca opiekę nad dziećmi do lat 3, w związku z powyższym jest to przestrzeń do zagospodarowania, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców.
13. Gmina charakteryzuje się stosunkowo dobrą infrastrukturą w zakresie ochrony zdrowia, choć mieszkańcy w przypadku wielu specjalistycznych porad muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach.
14. Znaczącą rolę w profilaktyce zdrowia mieszkańców gminy Pruszcz ma funkcjonujący na jej terenie Gminny Ośrodek Rehabilitacji w Pruszczu oraz Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy.
15. Wobec zmian demograficznych związanych z problemem starzejącego się społeczeństwa należy mieć na uwadze doposażanie placówek w specjalistyczny sprzęt i bieżące remonty.

16. Dotychczasowe programy profilaktyczne cieszą się zainteresowaniem mieszkańców przynosząc zauważalne korzyści. Pomimo usilnych starań uzależnienia stanowią nadal znaczny problem, dlatego należy mieć na uwadze jego złożoność. Niezbędne jest ciągłe wzbogacanie oferty pomocy dla mieszkańców, szkoleń dla kadr i specjalistów oraz informowanie o miejscach pomocy. Ważne jest aby samorząd utrzymał politykę prowadzenia programów profilaktycznych.
17. W gminie Pruszcz na koniec 2021 r. z pomocy środowiskowej korzystało 5% ludności. Jest to wartość niższa w stosunku do poprzednich lat i niższa niż analogiczne wartości dla powiatu i województwa. Zmniejszyła się skala osób korzystających z pomocy finansowej natomiast pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, środowiskowe, które mają znaczący wpływ na pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych tutejszego GOPS-u.
18. W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństw samorząd stanie przed wyzwaniem zapewnienia coraz większej grupie osób odpowiednich usług opiekuńczych bądź pobytu w domu pomocy społecznej, co wiąże się ze zwiększeniem środków finansowych na ten cel.
19. Dotychczasowa struktura organizacyjna zarządzania kryzysowego zapewniła efektywność działań wobec pojawiających się zagrożeń. Jednakże w obliczu klęsk żywiołowych jak i cywilizacyjnych należy zachować ciągłą gotowość.
20. Mieszkańcy gminy mogą czuć się bezpiecznie na jej terenie dzięki całodobowej ochronie przez Posterunek Policji w Pruszczu, który odnotowuje spadek przestępstw.
21. Dużą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa spełnia 7 mobilnych jednostek OSP, w tym 3 włączone do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego, 108 gotowych do akcji strażaków, 46 osób po kursach udzielania pierwszej pomocy. Jednostki są wystarczająco wyposażone aczkolwiek nie optymalnie. Odnotowuje się spadek ilości pożarów jednak wzrasta ilość miejscowych zagrożeń. Zauważa się konieczność kontynuacji działań związanych z prewencją, uświadamianiem społeczeństwa oraz prowadzeniem akcji promujących zasady bezpieczeństwa publicznego.
22. Podsumowując usługi świadczone przez GOKSiR zauważa się, iż rośnie zainteresowanie oraz aktywność mieszkańców, którzy chętniej i liczniej uczestniczą w organizowanych

wydarzeniach. Na przestrzeni ostatnich lat polepszyła się jakość infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz dopasowano ofertę do potrzeb społeczeństwa.

23. Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej wykazuje na jej aktywność w zakresie kultury, edukacji i integracji społecznej oraz zwiększaniu księgozbioru. Oferta instytucji w dużym stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców.
24. Należy mieć na uwadze utrzymanie dobrej, zróżnicowanej oferty kulturalno-rekreacyjnej, kierowanej do różnych grup wiekowych.
25. Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy umożliwia rekreację oraz uprawianie sportów i funkcjonowanie klubów sportowych, co skutecznie wpływa na popularyzację zdrowego trybu życia. Jednak dla uzupełnienia powyższej bazy mieszkańcy oczekują stadionu lekkoatletycznego, całorocznych boisk treningowych, pełnowymiarowych ze sztuczną nawierzchnią, miejsc do rekreacji sportowej 20x18 na terenach osiedli oraz poprawy stanu technicznego infrastruktury do rekreacji sportowej przy świetlicach wiejskich lub szkołach.
26. Ze względu na uwarunkowania krajobrazu na terenie gminy nie ma rozwiniętej oferty turystycznej, jednakże znajdują się tu elementy przyrody, zabytki i pojedyncze obiekty oferujące usługi turystyczne, w oparciu o które można rozwijać turystykę weekendową, kulinarną czy turystykę dla aktywnych.
27. Brakuje ścieżek rowerowych, pomimo iż odnotowuje się ich systematyczny przyrost to jednak oczekiwania mieszkańców w tym względzie rosną.
28. Mieszkańcy gminy Pruszcz charakteryzują się wysoką aktywnością społeczną, prowadząc różnorodne inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego. Ważne jest aby stwarzać nadal przyjazne środowisko do aktywności społecznej, wspierać też finansowo działalność organizacji pozarządowych.
29. Analizując frekwencję w wyborach zauważyć można podnoszącą się świadomość i aktywność mieszkańców, którzy coraz liczniej w nich uczestniczą.

2.2 Obszar gospodarczy

1. Poziom przedsiębiorczości w gminie Pruszcz charakteryzuje się stałym i stabilnym przyrostem ilości przedsiębiorstw, zwłaszcza w branży budowlanej oraz w pozostałej działalności usługowej. Jednak wskaźniki aktywności wskazują na znacznie mniejszą

przedsiębiorczość mieszkańców gminy na tle powiatu i województwa. W danej sferze interwencji samorząd powinien podjąć działania mające na celu stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy Pruszcz poprzez zachęty podatkowe dla przedsiębiorców, inwestycje w infrastrukturę techniczną, jak również wsparcie istniejących już przedsiębiorców w rozwijaniu działalności i tworzeniu nowych miejsc zatrudnienia. Istotnym pozostaje również kreowanie i rozwijanie potencjału inwestycyjnego gminy wraz z budowaniem wizerunku gminy Pruszcz jako miejsca do przyszłego inwestowania i rozwijania kapitału gospodarczego.

2. Diagnoza rynku pracy wskazuje, iż postępuje spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, co oznacza proces starzenia się społeczeństwa. Zmniejszające się zasoby siły roboczej i liczba aktywnych osób zawodowo mogą być zagrożeniem dla zamożności Gminy. Z drugiej strony zmniejsza się liczba osób bezrobotnych (o 34,43%), co jest spójne z tendencją krajową. Konieczne pozostaje wdrażanie działań mających na celu wzmocnienie przedsiębiorczości, wzmocnienie i rozwijanie kompetencji i umiejętności zawodowych.
3. Gmina dysponuje ograniczoną ofertą terenów inwestycyjnych, które mogłyby stanowić nowe miejsca rozwoju przedsiębiorczości, a co za tym idzie, oddziaływać na zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez zwiększenie ilości dostępnych miejsc pracy.
4. Gmina Pruszcz charakteryzuje się dobrymi warunkami do rozwoju rolnictwa ze względu na stosunkowo dobre gleby do upraw oraz korzystne warunki klimatyczne. Grunty orne zajmują 74,32% całkowitej powierzchni gminy.
5. Zauważa się stosunkowo duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Mały areal gospodarstw w połączeniu z nadmiarem osób czerpiących z nich źródło utrzymania może być przeszkodą w ich rozwoju, co skutkuje niskimi dochodami i niewielkim znaczeniem dla przemysłu przetwórczego oraz handlu.
6. Widoczna jest potrzeba realizacji inwestycji dotyczących gospodarowania wodami opadowymi, budowa zbiorników retencyjnych by zniwelować zjawisko suszy.
7. Sytuacja finansowa gminy jest stabilna, dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca są zbliżone do średnich wielkości dla regionu.

8. Osiągnięcie wysokiej nadwyżki operacyjnej w latach 2017-2021 (w wysokości od 7,4% do ponad 10% w roku 2021) wskazuje na stabilny potencjał finansowy.
9. Rysujące się negatywne tendencje, w postaci zagrożenia w utracie części dochodów związanych z polityką fiskalną państwa, nie powinny znacząco wpłynąć na potencjał rozwojowy oraz wyznaczone kierunki strategiczne działań inwestycyjnych. Może nastąpić przejściowe obniżenie osiąganego nadwyżki operacyjnej, jednak relatywnie niski poziom zadłużenia pozwoli na realizację strategicznych zamierzeń inwestycyjnych przy wyższym zaangażowaniu kapitału obcego, co w połączeniu ze współfinansowaniem w postaci dotacji może dać znaczny impuls rozwojowy.

2.3 Obszar przestrzenny

1. Gmina ma typowo rolniczy charakter. W strukturze użytkowania gruntów największą powierzchnię zajmują użytki rolne, stanowiąc 87,8%.
2. Gmina Pruszcz charakteryzuje się niewielkim udziałem obszarów prawnie chronionych. Ich łączna powierzchnia obejmuje 16,8% ogólnej powierzchni gminy.
3. Na terenie gminy jest zaledwie 10 ha terenów zieleni. Mieszkańcy potrzebują coraz więcej terenów do wypoczynku i rekreacji dlatego planowane jest zagospodarowanie między innymi terenu zieleni przy ul. Sportowej w Pruszczu.
4. W granicach gminy leży dolny odcinek Wisły o długości ok. 7 km, w tym obszarze tereny położone w pasie pomiędzy korytem rzeki, a wałem przeciwpowodziowym są terenami szczególnego zagrożenia powodziowego.
5. Gmina realizuje szereg programów związanych z ochroną środowiska, podnoszeniem jakości powietrza, mając na celu realizację polityki zrównoważonego rozwoju. Wskazana jest konieczność kontynuowania podjętych działań i dalszej dbałości w tym obszarze, zwłaszcza w oparciu o konieczność terminowej realizacji uchwały antysmogowej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.
6. Inwestycja w farmę wiatrową oraz instalacje fotowoltaiczne, poza korzyściami środowiskowymi, pozwolą na wzrost dochodów gminy, które zostaną przeznaczone na dalszy rozwój infrastruktury służącej podniesieniu jakości życia mieszkańców.
7. Stan i zasięg dróg zlokalizowanych na terenie gminy jest na dobrym poziomie, obserwuje się coroczny przyrost dróg utwardzonych. Rozwój gminy oraz oczekiwania mieszkańców

mobilizują samorząd do ciągłej rozbudowy sieci dróg osiedlowych oraz ciągów komunikacyjnych.

8. W granicach administracyjnych gminy występują drogi powiatowe, wojewódzkie oraz droga ekspresowa, zapewniające dobre skomunikowanie gminy z pozostałymi regionami.
9. Utworzona sieć połączeń gminnych przewozów użyteczności publicznej, z których można korzystać bezpłatnie zapewnia mieszkańcom wygodny sposób poruszania się po gminie.
10. Potrzeby mieszkańców gminy Pruszcz w zakresie komunikacji zbiorowej realizowane są też w ramach przewozów o charakterze użyteczności publicznej (gminne oraz powiatowe do Świecia). Aktualnie brak jest możliwości dojazdu tą formą komunikacji z Pruszcza i Serocka do Bydgoszczy, jednak współpraca w ramach Stowarzyszenia Metropolii Bydgoszcz i opracowywanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Bydgoskiego Obszaru Funkcjonalnego (SUMP BydOF), do którego należy również Gmina Pruszcz, daje realną szansę na stworzenie w przyszłości w/w połączeń. Ponadto Plan zakłada także ograniczanie kosztów, tworzenie spójnej mobilności oraz działanie na rzecz poprawy dostępności, tworząc wizję nowej kultury mobilności.
11. Istotnym znaczeniem dla atrakcyjności komunikacyjnej gminy Pruszcz są dwie linie kolejowe z trzema stacjami, jednak zauważa się niewystarczającą ilość kursów z rozkładu jazdy pociągów pasażerskich na liniach relacji Kościerzyna – Bydgoszcz oraz Tczew-Bydgoszcz.
12. Gmina jest zwodociągowana prawie w 100%. Sieć jest na bieżąco rozbudowywana i powstają nowe przyłącza do budynków mieszkalnych. Stan urządzeń wodociągowych oceniany jest jako dobry jednak należy sukcesywnie zabezpieczać infrastrukturę. Zaobserwowano wzrost zużycia wody w porównaniu do roku 2017 o 3,56% na jednego mieszkańca.
13. Stopień ilości budynków objętych przyłączem kanalizacyjnym w całym badanym okresie utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Intensywność objęcia budynków usługą komunalną jest w gminie Pruszcz niższa od analogicznych wskaźników w regionie o ok. 20%.

14. W części gminy nie podłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe.
15. W związku z rozbudową miasta Pruszcz należy realizować w najbliższych latach plan budowy instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej. Natomiast w pozostałych miejscowościach dalej realizować program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
16. Sieć gazowa obejmuje jedynie miejscowość Serock. Samorząd podejmuje rozmowy z dystrybutorem gazu o dalszą rozbudowę sieci na terenie gminy. Polska Spółka Gazownicza ze względów ekonomicznych nie jest zainteresowana dalszą rozbudową.
17. Na terenie gminy Pruszcz rozwija się sieć światłowodowa jednak pomimo rosnącego dostępu do sieci internetowej, zapewnienie szybkiego Internetu staje się wyzwaniem. Cały czas widoczna jest potrzeba rozbudowy infrastruktury sieciowej aby zapobiec wykluczeniu cyfrowemu terenu gminy Pruszcz.
18. Na terenie gminy, a przede wszystkim miasta Pruszcz istnieje potrzeba rozwoju budowy słupowych stacji transformatorowych średniego napięcia, celem dalszego rozdziału energii na niskie napięcie i zabezpieczenie bilansu energetycznego.
19. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost ilości odebranych odpadów komunalnych zmieszanych, co staje się wyzwaniem dla samorządu, gdyż większe ilości odpadów wiążą się ze wzrostem ceny obsługi systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, a tym samym większym obciążeniem finansowym mieszkańców, którzy ponoszą opłatę za odbiór i zagospodarowanie tych odpadów.
20. Odnotowuje się wzrost masy odpadów zbieranych selektywnie, co dowodzi, że mieszkańcy gminy Pruszcz coraz lepiej segregują odpady.
21. Pomimo sukcesywnego demontażu i utylizacji azbestu, według inwentaryzacji pozostaje jeszcze do unieszkodliwienia 89,38% wyrobów zawierających azbest.
22. Szansą na racjonalne zagospodarowanie oraz zminimalizowanie kosztów gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi stanowiłoby w przyszłości zawarcie porozumienia z Miastem Bydgoszcz w ramach współpracy Metropolitarnej polegającego na możliwości zagospodarowania wszystkich frakcji odpadów komunalnych odbieranych z nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Pruszcz.

23. Gmina Pruszcz dysponuje ograniczoną w stosunku do potrzeb, stałą ilością mieszkań, będących w zasobie komunalnym (21 lokali).
24. Szansą na rozwój mieszkalnictwa jest udział Gminy Pruszcz w spółce Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa „KZN-Bydgoski” sp. z o.o.. Dzięki realizowanej przez nią inwestycji powstanie na terenie gminy 50 mieszkań w dwóch wielorodzinnych budynkach.
25. Na terenie gminy obserwuje się stały wzrost ilości budynków mieszkalnych, co świadczy o aktywności inwestycyjnej mieszkańców. Rośnie wskaźnik mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, jednak pozostaje on poniżej średniej regionu.
26. Wskaźnik obciążenia izb mieszkalnych ilością zamieszkujących w nich osób w całym analizowanym okresie wskazuje z roku na rok poprawę komfortu mieszkańców. Jednak na tle regionu wskaźnik ten jest również poniżej średniej regionu.
27. Na obszarze gminy Pruszcz obowiązuje 28 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 2664 ha, co stanowi 18,8% powierzchni całkowitej gminy.
28. Istotne jest rozważne podejście w temacie planowania przestrzennego, ponieważ istnieje duże zainteresowanie terenami mieszkalnymi na terenie gminy, o czym świadczy ilość wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę.
29. Spośród obowiązujących na terenie gminy Pruszcz planów miejscowych największe obszary zajmują plany związane z budową i obsługą elektrowni wiatrowych, co stwarza ograniczenia terenów pod budownictwo mieszkalne, przy czym nowelizacja przepisów ustawy z zakresie elektrowni wiatrowych daje możliwości rozwoju budownictwa w pobliżu istniejących bądź projektowanych na terenie gminy elektrowni wiatrowych.
30. Zasadną jest kontynuacja prac planistycznych nad będącymi w opracowaniu miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wszczęcie nowych procedur planistycznych dla terenu gminy objętego obecnie oddziaływaniem wiatrakowym, celem zabezpieczenia interesów mieszkaniowych mieszkańców gminy, a tym samym zwiększenia atrakcyjności gminy Pruszcz dla potencjalnej ludności napływowej, przy czym należy mieć na względzie prace legislacyjne w zakresie złagodzenia przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

i proponowanych w tej ustawie rozwiązań w zakresie możliwości realizacji budynków mieszkalnych w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych.

2.4 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem analitycznym służącym do weryfikacji potencjału wewnętrznego organizacji oraz wpływu otoczenia dalszego i bliższego na analizowaną organizację. Celem analizy SWOT jest określenie aktualnej pozycji strategicznej organizacji i perspektyw jej rozwoju.

Elementami analizy są czynniki klasyfikujące:

S – Strengths – silne strony organizacji – czynniki wyróżniające organizację w otoczeniu, których wykorzystanie może sprzyjać jej rozwojowi;

W – Weaknesses – słabe strony organizacji – czynniki, których niewyeliminowanie, bądź brak ich kompensacji, będzie powodować negatywny wpływ, bądź zahamowanie rozwoju organizacji;

O – Opportunities – szanse – uwarunkowania zewnętrzne, których umiejętne wykorzystanie może pozytywnie wpłynąć na rozwój organizacji;

T – Threats – zagrożenia – czynniki, które w momencie analizy są neutralne dla organizacji, aczkolwiek w przyszłości mogą być zagrożeniem dla efektywności działania i rozwoju organizacji.

Opracowana Analiza SWOT została sporządzona na podstawie :

- przeprowadzonej diagnozy strategicznej (w tym danych statystycznych i danych Gminy Pruszcz, oraz jej jednostek organizacyjnych) i jej podsumowania;
- wyników badań ankietowych przeprowadzonych w terminie od 24.08.2022 do 30.09.2022.

Analizę SWOT przedstawiono w ujęciu poszczególnych analizowanych obszarów.

Tabela 1. Analiza SWOT – Obszar społeczny.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
--------------	--------------

<ul style="list-style-type: none">– Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy.– Dobry dostęp do edukacji podstawowej.– Względnie dobra i stabilna jakości edukacji.– Względnie dobry stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz bardzo dobre wyposażenie szkół.– Dostęp do oferty zajęć pozalekcyjnych.– Dostęp do podmiotów medycznych (przychodnie, apteki, rehabilitacja)– Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej.– Dostęp do domu opieki dziennego pobytu dla osób starszych.– Realizacja programów prozdrowotnych.– Wysoki poziom bezpieczeństwa.– Dostępność do siatki służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne: Komisariat Policji w Pruszczu, 3 jednostki OSP KSRG,– Duży potencjał infrastruktury kultury i sportu oraz bogata oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna.– Aktywne kluby sportowe.– Silny sektor NGO i aktywne społeczeństwo.	<ul style="list-style-type: none">– Sukcesywny spadek liczby ludności, niski przyrost naturalny.– Starzenie się społeczeństwa.– Niewystarczający stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych w tym bazy sportowej w małych szkołach.– Niewystarczająco przystosowana infrastruktura szkolna i przedszkolna do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.– Brak przedszkola w Pruszczu spełniającego wymagane standardy.– Niewystarczający zakres opieki dla dzieci do lat trzech.– Ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych.– Ograniczona ilość opiekunów środowiskowych dla osób starszych i schorowanych.– Ograniczona ilość mieszkań socjalnych.– Brak stadionu lekkoatletycznego.– Brak całorocznych boisk treningowych, pełnowymiarowych ze sztuczną nawierzchnią.– Brak miejsc do rekreacji sportowej 20x18 na terenach osiedli.– Niewystarczający stan techniczny infrastruktury do rekreacji sportowej przy świetlicach wiejskich.– Brak infrastruktury spełniającej funkcje rozrywkowe typu kinoteatr.– Ograniczona liczba ścieżek rowerowych.– Niewystarczająca ilość zielonych terenów rekreacyjnych.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Brak spółdzielni socjalnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Wydłużanie się długości życia mieszkańców – wydłużenie aktywności zawodowej i społecznej. – Wzrost poziomu aktywności społecznej mieszkańców i świadomości obywatelskiej. – Rozwój cyfryzacji i społeczeństwa informacyjnego. – Wzrost świadomości konieczności aktywizacji seniorów. – Środki finansowe z funduszy europejskich i krajowych na zapobieganie wykluczeniu społecznemu, rozwój programów w sferze ekonomii społecznej. <p>Rosnąca popularność aktywnego i zdrowego stylu życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tendencja spadkowa liczby mieszkańców gminy Pruszcz. – Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. – Odpływ kadry nauczycielskiej. Trudności w uzupełnieniu etatów. – Nauka zdalna oraz niska aktywność sportowa dzieci - negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne. – Niedostosowanie opieki społecznej i medycznej w związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa. – Zwiększony popyt na usługi społeczne, medyczne i aktywizujące seniorów. – Niska świadomość znaczenia badań profilaktycznych. – Czasowe zamykanie ośrodków kultury na skutek pandemii. – Rosnące obciążenia finansowe samorządów dotyczące obsługi mieszkańców i niestabilne regulacje prawne. – Ubożenie społeczeństwa na skutek wysokiej inflacji i jej skutków.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2. Analiza SWOT Obszar gospodarczy.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom bezrobocia. – Stały i stabilny przyrostem ilości przedsiębiorstw. – Położenie przy S5, węzeł „Pruszcz” w Zbrachlinie. – Dostęp do linii kolejowej 131 oraz 201. – Bliskie położenie względem Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy. – Dobre warunki do rozwoju rolnictwa, potencjał do wytwarzania produktów lokalnych. – Silne, rozpoznawalne marki. – Rozwinięta baza usługowo-handlowa. – Współpraca ze „Stowarzyszeniem Metropolia Bydgoszcz”. – Współpraca z LGD „Gminy Powiatu Świeckiego”. – Współpraca w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej „KZN-Bydgoski” Sp. z o.o.. – Narzędzia do promocji terenów inwestycyjnych. – Stabilna sytuacja finansowa Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Malejące zasoby siły roboczej. – Mało atrakcyjne miejsca pracy- przeciętne wynagrodzenie brutto niższe od średniej krajowej. – Niski poziom przedsiębiorczości na tle regionu. – Ograniczone miejsca pracy na terenie gminy. – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych. – Tereny zagrożone suszą. – Brak wsparcia instytucjonalnego rozwoju przedsiębiorczości. – Niewystarczająca dostępność terenów inwestycyjnych. – Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych. – Ograniczona oferta turystyczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój elastycznych form świadczenia pracy. – Rozwój nowych inwestycji z uwagi na dobry dostęp komunikacyjny dzięki położeniu potencjalnych terenów inwestycyjnych przy S5. – Bliskość dużych miast. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenia epidemiczne i ich negatywne skutki dla gospodarki. – Inflacja podwyższająca koszty działalności przedsiębiorstw. – Odchodzenie z rolnictwa na rzecz innych działów gospodarki.

<ul style="list-style-type: none"> – Środki zewnętrzne na wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw. – Środki zewnętrzne dla gospodarstw rolnych na rozwój rolnictwa i działalność pozarolniczą. – Rosnące zainteresowanie innowacyjnością. – Rozwój turystyki weekendowej, kulinarnej, dla aktywnych. – Prawa miejskie dla Pruszcza szansą na rozwój gospodarczy. – Budowa elektrowni wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych, wzrost dochodu Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rosnące obciążenia finansowe samorządów. – Spowolnienie gospodarcze na świecie i w Polsce. – Rosnąca konkurencja w regionie. – Niestabilność przepisów prawnych. – Zmiana przepisów prawnych regulujących kwestie ulg, zwolnień, funduszy i dopłat dla przedsiębiorców i rolników. – Zaostrzenia przepisów sanitarnych. – Emigracja zarobkowa. – Ubożenie społeczeństwa.
---	---

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3. Analiza SWOT Obszar przestrzenny.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne położenie geograficzne i dostępność szlaków komunikacyjnych. – Atrakcyjne położenie gminy w Dolinie Dolnej Wisły. – Niski udział terenów mających ograniczenia rozwojowe. – Dobry układ sieci osadniczej. – Rozwinięta sieć dróg. – Zwodociągowanie w prawie 100%. – Skanalizowana aglomeracja Pruszcza. – Usystematyzowany system gospodarowania odpadami. – Współpraca ze spalarnią w Bydgoszczy. – Wysoki stopień segregacji śmieci przez mieszkańców. – Współpraca ze „Stowarzyszeniem Metropolia Bydgoszcz” – Realizacja programów ekologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Małe zasoby wód. – Nisko wskaźnik lesistości. – Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych. – Niewystarczająca ilość dróg utwardzonych na osiedlach i obrzeżach wsi. – Brak bezkolizyjnych skrzyżowań na przejazdach kolejowych. – Zróznicowany rozwój sieci kanalizacyjnej i gazowej. – Brak gazyfikacji w Pruszczu. – Istniejące dzikie wysypiska. – Niewystarczająca i przestarzała sieć energetyczna. – Intensywność objęcia budynków usługą kanalizacji sanitarnej niższe niż w regionie. – Rosnąca liczba odpadów komunalnych i wzrost zużycia wody oraz energii. – Nieekologiczne indywidualne źródła ciepła.

<ul style="list-style-type: none"> – Inwestycje w modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej. – Bliskość drogi ekspresowej S5 z „węzłem Pruszcz” w Zbrachlinie. – Dostęp do linii i stacji kolejowych. – Rozwój zabudowy jednorodzinnej oraz wielorodzinnej. – Przystąpienie Gminy do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej „KZN-Bydgoski” sp. z o.o.. 	<ul style="list-style-type: none"> – Za mała utylizacja azbestu, pozostało 90%. – Ograniczona wielkość schroniska dla bezdomnych zwierząt. – Ograniczenia terenów pod budownictwo mieszkalne przez budowę wiatraków. – Ograniczony dostęp do szerokopasmowego Internetu. – Nieadekwatna do potrzeb oferta przewozowa w transporcie kolejowym. – Ograniczony dostęp do połączeń autobusowych. – Niewystarczające środki na ochronę zabytków.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Przeciwdziałanie zmianom klimatu. – Rozwój gospodarki w obiegu zamkniętym. – Wsparcie finansowe na wymianę źródeł ciepła na ekologiczne oraz na działania obejmujące kompleksową modernizację energetyczną budynków. – Rozwój proekologicznej świadomości społecznej oraz idei zrównoważonego rozwoju. – Udział w realizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. – Rozwój budownictwa rodzinnego. – Bliskość S5. – Modernizacja linii kolejowych 131 i 201. – Rozbudowa transportu publicznego w ramach SUMP BydOF. – Środki zewnętrzne na infrastrukturę drogową, oświetlenie, budowę ciągów rowerowych i pieszo-rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Postępujące zmiany klimatyczne oraz ich skutki w postaci ekstremalnych zjawisk przyrodniczych. – Deficyt wody. – Niewystarczająca świadomość społeczna w zakresie degradacyjnego indywidualnego wpływu na środowisko. – Zły wpływ zanieczyszczonego środowiska na zdrowie. – Wzrost liczby pojazdów emitujących zanieczyszczenie powietrza.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Założenia strategiczne dla Gminy Pruszcz w latach 2023-2030

3.1 Misja i wizja

Wizja Gminy Pruszcz.

Gmina Pruszcz w roku 2030

**to miejsce atrakcyjne do życia i rozwoju przedsiębiorczości,
z rozwiniętą infrastrukturą, dobrze skomunikowane, ekologiczne i bezpieczne.**

Wizja określa pożądany stan docelowy do którego będzie się dążyć w perspektywie kilku lat poprzez realizację strategii. Z wizji wynikają cele strategiczne, z nich zaś cele operacyjne, które na ostatnim etapie planowania są przekładane na konkretne zadania, działania i projekty.

Misja Gminy Pruszcz.

**Misją Gminy Pruszcz jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców i tworzenie
dogodnych warunków do życia oraz do rozwoju przedsiębiorczości
w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, gdzie zachowana jest stabilna
równowaga pomiędzy zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnych,
rozwojem gospodarki oraz ochroną środowiska.**

Misja odnosi się do podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie strategii i określa deklarowany sposób działania Gminy w osiągnięciu stanu docelowego opisanego przez wizję rozwoju.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan.

W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne, w obszarze społecznym - wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo, w obszarze gospodarczym - rozwój gospodarczy, w obszarze przestrzennym: funkcjonalna przestrzeń publiczna, przyjazne środowisko.

Tabela 4. Cele strategiczne oraz cele operacyjne.

Cele strategiczne		
Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
Wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo.	Rozwój gospodarczy	Funkcjonalna przestrzeń publiczna, przyjazne środowisko
Cele operacyjne		
1.1 Rozwój oferty edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej dla dzieci i młodzieży	2.1 Rozwój przedsiębiorczości	3.1 Efektywne zarządzanie ładem przestrzennym
1.2 Doskonalenie systemu polityki społecznej i opieki zdrowotnej	2.2 Rozszerzenie i promocja oferty inwestycyjnej	3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
1.3 Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	2.3 Wzmocnienie sektora rolno - spożywczego	3.3 Rozwój systemu transportowego
1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego	2.4 Rozwój oferty turystycznej	3.4 Efektywna gospodarka wodno-ściekowa oraz racjonalna gospodarka odpadami
1.5 Wzmocnienie kapitału społecznego		3.5 Rozwój ekologicznych źródeł energii
1.6 Sprawnie działające instytucje samorządowe		3.6 Ochrona zasobów przyrodniczych i obszarów chronionych

Źródło: Opracowanie własne.

Wymiary rozwojowe gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju gminy.

Cel strategiczny 1

Wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo.

Cel odnosi się do zapewnienia jak najlepszych warunków życia dla mieszkańców poprzez dążenie do zaspokajania ich potrzeb. Tworzenie warunków do wysokiej jakości edukacji i opieki dla dzieci, opieki medycznej, opiekuńczej, zapewnienie bezpieczeństwa oraz aktywna polityka zdrowotna, społeczna, aktywizacja mieszkańców, jak również atrakcyjna oferta rekreacyjna, sportowa i kulturalna wpływają na wzrost jakości życia.

Ważne, aby działania samorządu dostosować do zmieniających się uwarunkowań demograficznych. Postępujące zjawisko starzejącego się społeczeństwa doprowadza do wzrostu popytu na usługi z zakresu wsparcia, opieki i oferty medycznej skierowanej do seniorów. W ramach podejmowanych działań przewiduje się zapewnienie warunków do aktywizacji osób starszych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu. Istotne są też działania z zakresu profilaktyki.

Pomimo, że spadła ilość bezrobotnych oraz osób objętych pomocą społeczną należy mieć na uwadze wsparcie dla osób nadal zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, uzależnionych oraz osób niesamodzielnych.

Działania skupione w ramach pierwszego celu operacyjnego dotyczyć będą zapewnienia powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, rozumianym jako poprawa standardu budynków, w których prowadzone są inicjatywy z zakresu zabezpieczenia społecznego, jak również w aspekcie wysokiej jakości oferowanych usług, pomocy i wsparcia, adekwatnego i dostosowanego do aktualnego zapotrzebowania i indywidualnych potrzeb.

Istotne znacznie w kontekście wzrostu jakości życia ma edukacja, która na terenie gminy Pruszcz oceniana jest jako stabilna i względnie dobra. Nie oznacza to, że dalsze inwestowanie w oświatę jest niepotrzebne. Konieczne jest ciągle unowocześnianie bazy, doposażanie pracowni tematycznych, cyfryzacja nauki, innowacyjność w działaniach edukacyjnych. W ramach wskazanego kierunku działań przewiduje się wszelkiego rodzaju dostosowania przestrzeni placówek oświatowych dla wyższego standardu i bezpieczeństwa. Planuje się dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Cel opiera się także na założeniu

wzmocnienia i rozszerzenia dostępności do opieki żłobkowej i przedszkolnej, zgodnie z zapotrzebowaniem.

Celem jest również kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele służące rekreacji. Kierunek zakłada zagospodarowanie istniejących przestrzeni publicznych i wykorzystanie ich na cele społecznie użyteczne. W ramach działania ujmuje się przestrzenie publiczne jako obiekty, budynki, oraz przestrzeń otwartą, w tym również rozbudowę sieci placów zabaw, siłowni zewnętrznych, infrastruktury sportowej, jak również zagospodarowanie skwerów i wolnych przestrzeni, tworząc enklawy sprzyjające wypoczynkowi, rekreacji oraz zwiększające możliwość uprawiania sportów.

Istotnym kierunkiem będzie wzmocnienie działań na rzecz poszerzenia oferty kulturalnej jednostek działających na terenie gminy oraz wsparcie trzeciego sektora.

Zmieniające się warunki, w tym postęp technologiczny i rosnące oczekiwania, co do sposobów świadczenia usług publicznych warunkuje konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz wprowadzania rozwiązań opartych o cyfryzację administracji publicznej i rozwój e-usług. Konieczne jest zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry realizującej zadania publiczne. W ramach profesjonalizacji przewiduje się podnoszenie kwalifikacji zawodowych i wyższą jakość świadczonych usług publicznych.

Tabela 5. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze społecznym.

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo.				
1.1 Rozwój oferty edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej dla dzieci i młodzieży.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.1.1 Dostępny i powszechny system opieki przedszkolnej i żłobkowej.	Zapewnienie dostępności do publicznych placówek przedszkolnych oraz publicznych i niepublicznych placówkach opiekuńczych dla dzieci do lat 3.	Liczba dostępnych miejsc w publicznych placówkach wychowania przedszkolnego [szt.].	350	utrzymanie
		Liczba dostępnych miejsc w podmiotach niepublicznych oraz publicznych w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.].	21	powyżej 21

		Liczba nowo wybudowanych budynków oświatowych [szt.].	0	1
1.1.2 Wysokie standardy infrastruktury szkolnej, przedszkolnej, żłobkowej.	Funkcjonalność budynków oświatowych co najmniej na podstawowym poziomie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	Liczba budynków oświatowych mających co najmniej podstawowy poziom dostępności [szt.].	1	5
	Doposażenie dostosowane do potrzeb innowacyjnej edukacji, wychowania, opieki.	Liczba doposażonych szkół, przedszkoli, żłobków [szt.].	6	7
1.1.3 Tworzenie warunków do edukacji wysokich kompetencji i możliwości osiągnięcia sukcesów i poczucia bezpieczeństwa.	Nauczyciele osiągają wysoki poziom pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.	Średnie wyniki egzaminów [%].	wynik stanin w przedziale 4-6	średni wynik każdej szkoły nie niższy niż średnia wojewódzka
		Odsetek laureatów konkursów przedmiotowych organizowanych przez K- P KO [os.].	0,6%	powyżej 0,6%
	Oferta zajęć dydaktycznych dostosowana do potrzeb i możliwości dzieci.	Liczba nowych projektów i udoskonaień procesów odbywających się w szkole (organizacyjne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze) [szt.].	0	nie mniej niż 4 w każdej szkole
	Wzrost partycypacji społecznej w procesie edukacji.	Odsetek nauczycieli uczestniczących w tworzeniu nowych programów rozwojowych [%].	0	30 % i wzrastający
		Odsetek uczniów uczestniczących w tworzeniu nowych programów rozwojowych [%].	0	20 % i wzrastający
		Odsetek rodziców uczestniczących w tworzeniu nowych programów rozwojowych [%].	0	10 % i wzrastający

	Edukacja antydyskryminacyjna i włączająca.	Wykaz działań realizowanych w jednostce [szt.].	0	6
1.2 Doskonalenie systemu polityki społecznej i opieki zdrowotnej.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.2.1 Rozwinięta i dostosowana polityka senioralna wraz ze wsparciem osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie oferty usług społecznych skierowanych do seniorów, aktywizującej osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.	Liczba osób w wieku po 65 roku życia, włączona w działania z zakresu aktywizacji społecznej [os/rok].	15	powyżej 40
	Rozwój usług opiekuńczych.	Liczba doposażonych obiektów, wspierających osoby seniorów [szt.].	3	3
	Wyższa jakość życia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych [szt.].	3	powyżej 3
		Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności [os.].	120	powyżej 120
		Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi [os.].	22	powyżej 22
1.2.2. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności.	Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.	Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej w ogóle ludności [%].	5	poniżej 5
		Liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną [os.]	279	powyżej 279
		Udział ogólnej liczby bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym [%].	2,9	poniżej 2,9
1.2.3. Praca na rzecz rodziny -	Poprawa jakości życia rodzin z problemami społecznymi.	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.].	17	więcej niż 17

przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej .	Wzrost świadomości w obszarze uzależnień.	Liczba realizowanych programów profilaktycznych [szt.].	2	2 lub więcej
		Liczba działań zrealizowanych w ramach programu uzależnień [szt./rok].	6	6 lub więcej
1.2.4 Zapewnienie warunków do wysokiej jakości ochrony zdrowia.	Zwiększona dostępność usług medycznych. Poprawa zdrowotności mieszkańców.	Liczba porad w ramach podstawowej opieki [szt./rok].	39 439	powyżej 39 439
		Liczba porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego [szt./rok].	187	powyżej 187
		Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi przez GOPS [os./rok].	11	powyżej 11
		Liczba zabiegów w GOR [szt./rok].	110 433	powyżej 110 433
		Liczba wspartych przez Gminę programów zdrowotnych [szt.].	2	powyżej 2
1.3 Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.3.1 Wzmacnianie oferty kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej.	Poprawa standardu świadczenia usług kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych. Atrakcyjna oferta kulturalno-rozrywkowo-sportowa. Wykorzystanie oferty do promocji gminy.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia artystyczne [os./rok].	428	powyżej 428
		Liczba uczestników imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych [os./rok].	18 774	powyżej 18 tys.
		Ilość nowych propozycji w ofercie GOKSIR-u oraz Gminnej Biblioteki [szt./rok].	0	powyżej 3

		Ilość nowych propozycji w kalendarzu imprez o zasięgu ponadlokalnym [szt.].	0	powyżej 2
1.3.2 Rozwinięta i dostępna infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna.	Zwiększenie atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu i możliwości uprawiania sportu.	Liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów kulturalnych/sportowych/ rekreacyjnych [szt.].	0	powyżej 2
		Powierzchnia nowych/ zmodernizowanych terenów rekreacyjnych [ha].	0	1,5
1.3.3 Wsparcie działalności klubów sportowych.	Rozwój sportu na terenie gminy i promocja zdrowego trybu życia.	Liczba sekcji działających w klubach sportowych na terenie gminy [szt.].	4	4 lub więcej
		Liczba zawodników w klubach sportowych na terenie gminy [os.].	215	powyżej 250
1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.4.1 Wsparcie działań Posterunku Policji w Pruszczu.	Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa publicznego.	Liczba stwierdzonych przestępstw [szt./rok]	72	poniżej 72
		Liczba wykrytych przestępstw [szt./rok]	70,12%	powyżej 70,12%
		Liczba nowych punktów monitoringu [szt.].	0	powyżej 2
1.4.2. Wsparcie działań OSP.	Dobrze wyposażone jednostki OSP – skuteczność akcji ratowniczych.	Liczba doposażonych jednostek [szt.].	7	7
		Liczba wozów bojowych [szt.].	9	10
		Liczba szkoleń dla strażaków [szt./rok].	5	powyżej 5
1.4.3 Efektywne zarządzanie kryzysowe.	Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa publicznego.	Ilość zgłoszonych protestów/skarg mieszkańców [szt./rok].	0	0
1.4.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowania bezpieczeństwa.	Wzrost świadomości mieszkańców i mniejsza liczba zagrożeń.	Liczba szkoleń dla mieszkańców [szt.].	0	powyżej 8
		Liczba wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych [szt./rok].	144	poniżej 144
1.4.5 Opieka nad zwierzętami bezdomnymi.	Przystosowane schronisko dla bezdomnych zwierząt.	Liczba miejsc w schronisku [szt.].	30	30

1.5 Wzmocnienie kapitału społecznego.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.5.1 Wsparcie działalności organizacji pozarządowych.	Aktywizacja społeczna oraz integracja mieszkańców.	Liczba umów zawartych w ramach realizacji Programu współpracy z NGO [szt./rok].	5	5 lub więcej
		Liczba stowarzyszeń zarejestrowanych na terenie gminy [szt.].	28	28 lub więcej
		Liczba szkoleń dla liderów NGO [szt.].	0	4
1.5.2 Realizacja funduszu sołectkiego.	Zwiększenie partycypacji społecznej i tożsamości lokalnej.	Frekwencja w zebraniach sołectkich [%/rok].	5,2	powyżej 5,2%
1.6 Sprawne działające instytucje samorządowe.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.6.1 Zwiększenie dostępności do usług, w tym cyfryzacja i tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowego Internetu.	Większa ilość spraw dostępnych do załatwienia drogą elektroniczną w instytucjach publicznych. Ograniczenie wykluczenia cyfrowego.	Liczba nowych e-usług [szt.].	0	powyżej 20
		Liczba przyłączy Internetu szerokopasmowego [szt.].	1400	powyżej 1400
		Długość sieci Internetu szerokopasmowego [km.].	65	powyżej 65
1.6.2 Profesjonalna i kompetentna kadra jednostek organizacyjnych Gminy.	Podniesione kompetencje i kwalifikacje osób świadczących usługi publiczne. Wysoki standard zarządzania i obsługi Gminy.	Liczba pracowników samorządowych z nowymi kompetencjami/kwalifikacjami [os.].	0	powyżej 20
1.6.3 Rozwijanie współpracy z innymi JST i innymi podmiotami.	Realizacja wspólnych celów rozwojowych z sąsiednimi samorządami i innymi podmiotami.	Liczba partnerstw [szt.].	7	7 lub więcej

1.6.4 Promocja miasta i gminy Pruszcz.	Zwiększona rozpoznawalność Gminy w regionie i jej pozytywny wizerunek.	Liczba nowych działań promocyjnych o charakterze ponadlokalnym [szt.].	0	powyżej 3
---	---	---	---	-----------

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny 2

Rozwój gospodarczy

Cel wyznacza kierunki rozwoju potencjału gospodarczego gminy Pruszcz. Jej obszar położony w bliskiej odległości od Bydgoszczy, dobrze skomunikowany stanowi atrakcyjne miejsce do tworzenia i rozwijania przedsiębiorczości, dlatego istotnym jest tworzenie i zapewnienie przestrzeni inwestycyjnej. Przygotowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych w pobliżu drogi ekspresowej S5 będzie stanowić istotny krok w rozwoju lokalnej gospodarki.

Kluczowym też jest podejmowanie działań na rzecz wsparcia istniejących podmiotów gospodarczych, które z uwagi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne, jak i zewnętrzne, starają się unowocześniać swoje firmy i rozszerzać oferty aby dostosować się do rynku. Dlatego należy wspierać ich działania.

W ramach atrakcyjnej oferty gospodarczej regionu stosowane mogą być różnorodne instrumenty, w tym m.in. preferencyjne stawki i opłaty dla nowych i rozwijających się przedsiębiorców, tworzenie refundowanych miejsc pracy czy nawiązanie ścisłej współpracy z placówkami o charakterze branżowym.

Ważnym obszarem potencjału gospodarczego jest rolnictwo, które wymaga wsparcia w zakresie podniesienia jakości, wyższej specjalizacji wraz z dążeniem do zwiększenia udziału rolnictwa ekologicznego, dywersyfikacji działalności.

Z uwagi, iż obszar gminy położony jest w rejonie trwałego niedoboru wody dla rolnictwa, konieczne jest wdrażanie działań na rzecz zapewnienia efektywności produkcji rolnej, do czego niezbędne jest utrzymanie właściwego środowiska glebowego.

Postulowanym kierunkiem jest podejmowanie działań na rzecz ograniczenia utraty wody wraz z poprawą właściwości jej wchłaniania i przesiąkania. Wskazuje się potrzebę wdrażania rozwiązań opartych o nawodnienie terenów rolnych wraz z rozwojem małej retencji służącej

zatrzymywaniu wody dla celów rolniczych. W ramach działań przyczyniających się do niwelacji problemu niedoboru wody dla rolnictwa, wskazuje się również na możliwość wdrożenia działań świadomościowych, wskazujących na racjonalne wykorzystywanie i gromadzenie wód.

Gmina dysponuje również zasobami przyrodniczymi i kulturowymi, co może stanowić walor sfery gospodarczej. Zakres kierunków działań uwzględnia zarówno rozwój infrastruktury turystycznej, jak i współpracę na rzecz wypracowania wspólnej oferty turystycznej i jej promocję. Zakłada się głównie jednodniową turystykę dla aktywnych oraz turystykę kulinarną, w oparciu o produkty lokalne.

Tabela 6. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze gospodarczym.

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy.				
2.1 Rozwój przedsiębiorczości.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
2.1.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.	Aktywna lokalna przedsiębiorczość.	Liczba działań/akcji/szkoleń w zakresie przedsiębiorczości [szt.].	0	powyżej 4
2.1.2 Wsparcie instytucjonalne i finansowe dla przedsiębiorców.	Dostępna oferta wspierająca i wspomagająca przyszłych i obecnych przedsiębiorców.	Liczba przedsiębiorców wspartych w ramach LSR LGD „Gminy Powiatu Świeckiego” [szt.].	0	powyżej 15
		Liczba działalności gospodarczych zarejestrowanych na obszarze Gminy [szt.].	823	powyżej 823
		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców [os.].	88,7	powyżej 88,7
2.2 Rozszerzenie i promocja oferty inwestycyjnej.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa

2.2.1 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych.	Dostępna i atrakcyjna oferta terenów inwestycyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy.	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod działalność usługową, produkcyjną/magazynową objęta planem zagospodarowania przestrzennego [szt.].	0	powyżej 50 ha
2.2.2 Współpraca z Bydgoską Agencją Rozwoju Regionalnego i innymi podmiotami okołobiznesowymi i.	Promocja gospodarcza.	Ilość ofert zamieszczonych na portalu [szt./rok].	0	powyżej 1
	Promocja oferty terenów inwestycyjnych.	Liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami okołobiznesowymi [szt./rok].	0	powyżej 1
2.3 Wzmocnienie sektora rolno-spożywczego.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
2.3.1 Wsparcie dla sektora rolno-spożywczego.	Zwiększone znaczenie sektora rolno-spożywczego dla gospodarki lokalnej.	Liczba wspartych działalności rolniczych [szt.].	0	powyżej 10
	Przeciwdziałanie skutkom suszy.	Liczba działań w ramach Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Świeckiego [szt.].	0	powyżej 3
2.3.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego.	Zwiększenie udziału rolnictwa ekologicznego.	Liczba funkcjonujących gospodarstw ekologicznych na obszarze gminy [szt.].	3	powyżej 3
2.4 Rozwój oferty turystycznej.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
2.4.1 Rozwój infrastruktury turystycznej.	Wzrost liczby mieszkańców i turystów korzystających z ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej.	Liczba nowych/zmodernizowanych obiektów turystycznych [szt.].	0	2
		Liczba nowych elementów infrastruktury turystycznych [szt.].	0	2

2.4.2 Rozwój i promocja atrakcji turystycznych.	Atrakcyjna oferta turystyczna.	Liczba wydarzeń promujących atrakcje turystyczne [szt.].	2	powyżej 2
	Wzrost atrakcyjności gminy.	Liczba publikacji promocyjnych [szt.].	0	powyżej 2
2.4.3 Współpraca z innymi podmiotami w zakresie stworzenia wspólnej oferty turystycznej.	Zwiększone znaczenie turystyki dla gospodarki lokalnej.	Liczba nowych projektów współpracy [szt.].	0	1
		Liczba ofert turystycznych [szt.].	0	powyżej 2
2.4.4 Renowacja zabytków.		Liczba nowo odrestaurowanych zabytków [szt.].	0	powyżej 2

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny 3

Funkcjonalna przestrzeń publiczna i przyjazne środowisko

Niniejszy cel prowadzi do zapewnienia zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy. Wskazano tu działania na rzecz opracowania kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uporządkowania obszaru gminy, nadania im odpowiedniego przeznaczenia, sprzyjając tym samym estetyce i ładowi przestrzennemu.

Kluczowym zadaniem w ramach realizowanej polityki przestrzennej jest takiej kształtowanie zagospodarowania przestrzennego, które uwzględniać będzie szczególne uwarunkowania dla gminy, w tym obszary szczególnie zagrożone powodzią, obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo, jak również obszary przeznaczone pod zabudowę czy inwestycje.

Realizacja działań związanych z funkcjonalną przestrzenią zakłada kontynuację podejmowanych już inicjatyw na rzecz poprawy i zwiększenia standardu infrastruktury technicznej, zapewniającego warunki do wysokiej jakości życia mieszkańców. Cel osiągnięty zostanie poprzez realizację działań w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, jak również działania dotyczące regulowania i wsparcia gospodarki odpadami.

Kierunkiem działań dla funkcjonalności jest dostępność spójnej sieci drogowej, poprawa jakości dróg oraz zwiększenie mobilności mieszkańców dzięki rozbudowanej ofercie komunikacyjnej.

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego zakłada się rozbudowę i modernizację w zakresie infrastruktury okołodrogowej. Dotyczy to oświetlenia ulicznego oraz rozbudowy sieci dróg dla pieszych i rowerów.

Ważnym aspektem dla zapewnienia przyjaznego środowiska jest kontynuowanie działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej budynków publicznych i zwiększenie udziału OZE. Istotnym jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju bezemisyjnych technologii wytwarzania energii (m.in. instalacje fotowoltaiczne, elektrownie wiatrowe). Cel ujmuje także konieczność podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości środowiska i adaptacji do zmian klimatu wraz z racjonalnym gospodarowaniem potencjałem przyrodniczym. Celem będzie również zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Tabela 7. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze przestrzennym.

Cel strategiczny 3. Funkcjonalna przestrzeń publiczna i przyjazne środowisko.				
3.1 Efektywne zarządzanie ładem przestrzennym.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.1.1 Przeciwdziałanie chaosowi przestrzennemu.	Uporządkowana przestrzeń publiczna z zachowaniem zrównoważonego rozwoju. Zwiększenie estetyki zabudowy w gminie.	Ilość zgłoszonych protestów/skarg/petycji mieszkańców na zaburzenia ład przestrzennego [szt.].	0	0
3.1.2 Zwiększenie obszaru gminy objętego planami zagospodarowania przestrzennego.	Zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy.	Powierzchnia obszarów gminnych objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [%].	18,69	powyżej 20%
		Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.].	28	powyżej 35

3.1.3 Współpraca w ramach SIM „KZN-Bydgoski”.	Rozwój budownictwa wielorodzinnego. Zwiększenie dostępności do lokali mieszkalnych.	Liczba wybudowanych mieszkań czynszowych w budynkach wielorodzinnych [szt.].	0	50
3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.2.1 Rozwinięta i spójna infrastruktura drogowa.	Dobra jakość infrastruktury transportowej i drogowej.	Długość wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg [km].	30,57	50
		Liczba nowych parkingów [szt.].	0	2
3.2.2 Wysoka jakość bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego na obszarze gminy.	Długość wybudowanych dróg dla pieszych i rowerów [km].	8,30	powyżej 18
		Liczba wybudowanego/przebudowanego/zmodernizowanego oświetlenia ulicznego [szt.].	340	950 szt.
3.3 Rozwój systemu transportowego.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.3.1 Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego.	Dostosowanie lokalnego systemu komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców.	Liczba linii autobusowych na terenie gminy [szt.].	15	15 lub więcej
3.3.2 Budowa i uzupełnienie ścieżek rowerowych.	Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego.	Długość wybudowanych nowych dróg dla rowerów [km].	2	12
3.3.3 Współpraca w ramach SUMP.	Budowa spójnego systemu komunikacji publicznej.	Liczba nowych połączeń komunikacyjnych [szt.].	0	2
3.4 Efektywna gospodarka wodno-ściekowa oraz racjonalna gospodarka odpadami.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa

3.4.1 Rozbudowa i wzrost dostępności infrastruktury wodno-ściekowej, zrównoważone gospodarowanie wodami.	Polepszenie jakości istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy.	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km].	36	powyżej 38
		Stopień skanalizowania [%].	39%	powyżej 39%
		Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej [km].	270 km	powyżej 274
		Stopień zwodociągowania [km].	99,9%	99,9 -100
		Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt./rok].	330	powyżej 430
3.4.2 Zrównoważona gospodarka odpadami.	Zwiększony udział selektywnie zbieranych odpadów komunalnych. Zapewnienie sprawnej i neutralnej środowiskowo gospodarki odpadami komunalnymi. Wzrost aktywności właścicieli nieruchomości w zakresie działań zmierzających do usuwania azbestu.	Ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości odpadów [%/rok].	28,6	wartość wyższa
		Masa wyrobów azbestowych pozostała do unieszkodliwienia [%].	89,38	wartość niższa
		Liczba rekultywowanych wysypisk [szt.].	1	0
3.5 Rozwój ekologicznych źródeł energii.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.5.1 Wsparcie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i	Podniesiona efektywność energetyczna obiektów publicznych.	Liczba wymienionych starych źródeł ciepła na ekologiczne / termomodernizacja budynków mieszkalnych w ramach Programu Czyste Powietrze [szt.].	76	powyżej 450

mieszkaniowym .	Wzrost wykorzystania OZE.	Ilość zmodernizowanych kotłowni/wymienionych pieców w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych [szt.].	6	16 lub więcej
		Liczba wybudowanych/zainstalowanych instalacji OZE [szt.].	8	10 lub więcej
		Liczba przeprowadzonych termomodernizacji w budynkach użyteczności [szt.].	13	17 lub więcej
3.5.2 Współpraca z operatorami w zakresie rozbudowy sieci gazociągowej i energetycznej na obszarze gminy.	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy.	Liczba przyłączy do sieci gazowniczej [szt.].	53	powyżej 53
		Liczba nowo zmodernizowanych linii energetycznych [szt.].	0	powyżej 2
3.6 Ochrona zasobów przyrodniczych i obszarów chronionych.				
Kierunki działań	Rezultaty	Mierniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
3.6.1 Ochrona i wzmacnianie bioróżnorodności.	Zachowanie bioróżnorodności na terenie gminy.	Liczba działań na rzecz ochrony przyrody/ bioróżnorodności [szt./rok].	2	2 lub więcej
		Powierzchnia terenów objętych formami prawnej ochrony obszarowej (% ogólnej powierzchni gminy).	16,8	16,8
		Powierzchnia obszarów zieleni urządzonej [ha].	10,1	powyżej 20
		Liczba dzikich wysypisk śmieci [szt.].	1	0
3.6.2 Rozwój proekologicznej świadomości społecznej.	Zmniejszenie negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko naturalne.	Liczba działań edukacyjnych [szt./rok].	2	powyżej 2

Źródło: Opracowanie własne.

W powyższych tabelach przedstawiono mierniki, które zostały wybrane do weryfikacji (ewaluacji) realizacji celów i działań. Wartość bazowa wskaźników dotyczy roku 2021, wartość docelową ustalono na rok 2030. Zasady ewaluacji przedstawiono w rozdziale „Monitoring i ewaluacja strategii”.

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju

4.1 Kluczowe uwarunkowania rozwoju Gminy Pruszcz

Gmina Pruszcz położona w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w południowej części powiatu świeckiego, od 01.01.2022 r. jest jednostką samorządu terytorialnego o charakterystyce miejsko-wiejskiej.

Siedzibą jest miasto Pruszcz, położone w centralnej części gminy. Gmina strukturalnie podzielona jest na 20 sołectw. Łącznie sieć osadnicza zorganizowana jest w ramach 24 miejscowości oraz dwóch osad (Trępel i Grabowo).

Miasto Pruszcz, jest trzecim miastem powiatu, stanowi ośrodek rozwoju gospodarczego, obsługi administracyjnej i handlowej. **Gmina Pruszcz wraz z miastem Pruszcz w polityce terytorialnej została uwzględniona jako ośrodek lokalny, którego rolą jest stymulowanie rozwoju społeczno – gospodarczego na poziomie gmin.**

W skali gminy występuje zróżnicowanie wewnętrzne pod względem demograficznym oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną, jak i dostępu do zasobów środowiskowych. Najbardziej atrakcyjne tereny do rekreacji i turystyki położone są we wschodniej części gminy, w pasie nadwiślańskim.

Powierzchnia gminy to 14 183 ha, co stanowi 9,6% powierzchni powiatu. Pod tym względem zajmuje piąte miejsce w powiecie. Obszar miasta zajmuje 7,6 km², zaś pozostałą część stanowi obszar wiejski.

Użytki rolne to 87,8 % całkowitej powierzchni gminy, w tym grunty leśne i lasy zajmują jedynie 2%. Na terenie gminy występują gleby wysokiej jakości, grunty orne stanowią 78% całkowitej powierzchni gminy i 89% użytków rolnych. Przeważają gleby w III i IV klasie użytkowej (w tym gleby w kategorii IVa średniej jakości i III b dobrej jakości). Gleby orne w kategorii najstabsze

(VI) stanowią zaledwie niecały procent. Wobec powyższego **obszar gminy ma charakter rolniczy, gleby najwyższych klas rozmieszczone się na całym obszarze gminy.**

Z uwagi na rolniczy potencjał gminy istotny wpływ ma fakt, iż jej obszar zagrożony jest zjawiskiem suszy rolniczej. Z tego powodu gmina została włączona do obszarów strategicznej interwencji (OSI) obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa.

Obszar gminy narażony jest też na możliwość wystąpienia powodzi, dotyczy to głównie obszarów wzdłuż Wisły. Wobec tego długotrwałe i gwałtowane deszcze, wzrastający poziom rzek może stanowić potencjalne źródło powodziowe.

System transportowy gminy Pruszcz tworzą sieci dróg krajowych, dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Największe znaczenie dla obsługi kluczowych relacji zewnętrznych ma droga ekspresowa S5 z „węzłem Puszczy” w Zbrachlinie, stanowiąca główną oś transportową. Przebiegająca 7 km od Pruszcza, umożliwia szybką komunikację z Bydgoszczą i Świeciem. S5 stanowi fragment relacji obsługującej Dolny Śląsk i Wielkopolskę w kierunku Trójmiasta.

Dostępność zewnętrzną, jak również obsługę poszczególnych miejscowości zapewniają drogi wojewódzkie, w tym droga nr 248 (Zbrachlin – Topolno – Borówno) oraz 18 dróg powiatowych.

Atutem gminy są przebiegające przez nią dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa znaczenia państwowego nr 131 (C–E 65) relacji: Tczew - Bydgoszcz - Inowrocław - Chorzów z dwoma stacjami kolejowymi w Pruszczy i Parlinie;
- linia kolejowa znaczenia regionalnego nr 201 (niezelektryfikowana) Gdynia - Kościerzyna - Maksymilianowo - Bydgoszcz - Nowa Wieś Wielka, ze stacją kolejową w Serocku.

Przez gminę przebiega również Międzynarodowa Droga Wodna E40.

Istotnym uwarunkowaniem jest system przyrodniczy. Pomimo, że łączna powierzchnia obszarów prawnie chronionych stanowi 16,8% ogólnej powierzchni gminy jest to **cenny przyrodniczo i krajobrazowo** obszar, w skład którego wchodzi:

- Obszar Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego;
- Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu;

- Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego;
- Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Wisły (Natura 2000 - obszary ptasie);
- Obszar Specjalnej Ochrony Solecka Dolina Wisły (Natura 2000 - obszary siedliskowe);
- Użytki ekologiczne (7 szt. o łącznej powierzchni 19,28 ha);
- Pomniki przyrody - 67 szt.

Gmina Pruszcz położona jest w obrębie dwóch korytarzy ekologicznych Dolina Dolnej Wisły i Bory Tucholskie – Dolina Noteci.

W rejestrze zabytków w strefie „A” znalazło się 12 pozycji obiektów położonych na terenie gminy, które podnoszą walory turystyczne gminy.

Istotną kwestią uwarunkowań gminy Pruszcz jest fakt, iż spośród obowiązujących na terenie gminy Pruszcz planów miejscowych największe obszary zajmują plany związane z budową i obsługą elektrowni wiatrowych. Są to głównie tereny położone w północno – zachodniej części gminy, objęte ustaleniami dwóch planów miejscowych. Obecnie na terenie gminy Pruszcz jest zlokalizowanych 37 elektrowni wiatrowych.

Gmina Pruszcz położona jest w silnie rozwijającej się części województwa kujawsko-pomorskiego, w odległości 30 km od Bydgoszczy, co daje duże szanse na rozwój związany z polityką terytorialną. Przy wykorzystaniu szans współpracy w ponadlokalnych partnerstwach będzie możliwa realizacja zadań wynikających z uwarunkowań wojewódzkich, odnoszących się w znaczącej większości do działań infrastrukturalnych, w tym dotyczących komunikacji i infrastruktury technicznej.

4.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie

Polityka przestrzenna gminy jest realizowana głównie przez uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wyznaczającego w sposób ogólny kierunki i zasady zainwestowania i zagospodarowania terenów położonych w granicach administracyjnych gminy oraz poprzez uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ustalających szczegółowy sposób zagospodarowania danego obszaru.

Podstawowy zarys i kierunki zagospodarowania gminy wyznacza Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pruszcz jako dokument planistyczny, określający politykę jej rozwoju przestrzennego, przyjęty uchwałą nr XXXII/287/2021 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25.03.2021 roku.

Wobec powyższego, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy Pruszcz opracowano na podstawie obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pruszcz.

Do głównych kierunków działań i rekomendacji kreujących politykę przestrzenną należą:

- Dalszy rozwój miasta Pruszcz jako ośrodka obsługi o znaczeniu lokalnym (gminnym), charakteryzującym się postępującą urbanizacją, z równowagą pomiędzy działaniami inwestycyjnymi, a zachowaniem ładu przestrzennego, zachowaniem terenów zieleni i rozwojem mieszkalnictwa.
- Dalszy rozwój pozostałych miejscowości z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju terenów gminy.
- Wzmocnienie rolnictwa, jako ważnego źródła utrzymania mieszkańców, ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przekształceniami.
- Rozwój działalności rolniczych na obszarach wiejskich, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań, przy założeniu promowania wielofunkcyjności, czyli wprowadzania pozarolniczych źródeł utrzymania.
- Kontynuacja prac planistycznych nad będącymi w opracowaniu miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wszczęcie nowych procedur planistycznych dla terenu gminy objętego obecnie oddziaływaniem wiatrakowym, z uwzględnieniem rozwiązań ustawowych przyjętych w nowelizacji przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, celem stworzenia stref przyjaznych potencjalnym inwestorom na terenach zlokalizowanych w bliskości drogi ekspresowej S-5 w szczególności „węzła Pruszcz” oraz zabezpieczenia interesów mieszkaniowych mieszkańców gminy, a tym samym zwiększenia atrakcyjności gminy Pruszcz dla potencjalnej ludności napływowej.
- Dążenie do zapewnienia właściwej obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i infrastruktury technicznej, zgodnie z zakresem kompetencji samorządu gminnego.

- Bieżąca poprawa warunków zamieszkania poprzez realizację inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej, technicznej, przestrzeni publicznych oraz skutecznej realizacji zadań własnych – w celu sukcesywnego zwiększania atrakcyjności gminy.
- Utrzymanie i rozwój istniejącej sieci usług publicznych poprzez rozwój infrastruktury, jak również poprzez poszerzenie zakresu działalności instytucji, dostosowując je do aktualnych trendów i prognozowanych zmian struktury demograficznej, w tym zwłaszcza dostosowania infrastruktury i działalności publicznej do potrzeb seniorów.
- Sukcesywne wyposażanie rozwijających się terenów mieszkaniowych w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej, w tym szczególnie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, stosowania proekologicznych systemów grzewczych.
- Rozwój infrastruktury koniecznej dla bezpiecznego życia i funkcjonowania mieszkańców,
- Dążenie do stosowania indywidualnych urządzeń z zakresu energetyki odnawialnej (solarnej, geotermii, energetyki wiatrowej), co należy uwzględniać w szczegółowych regulacjach MPZP.
- Rozwój działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej.
- Dążenie do rozwoju działalności gospodarczych na terenie gminy , wykorzystując szansę dostępności drogi ekspresowej S5 i węzła Pruszcz oraz bliskiego położenia Bydgoszczy.
- Realizacja ogólnodostępnego zagospodarowania terenów związanych z rekreacją, wypoczynkiem, turystyką.
- Realizacja sieci dróg dla pieszych i dróg rowerowych o znaczeniu komunikacyjnym i turystyczno-rekreacyjnym.
- Dążenie do rozwoju komunikacji publicznej w celu wzmocnienia siatki połączeń ze stolicą województwa.
- Dążenie do usprawnienia ruchu drogowego w obrębie przejazdów kolejowych linii 201 i 131 (zaplanowana przebudowa linii wiąże się z budową bezkolizyjnych skrzyżowań).

W celu ustalenia właściwych kierunków rozwoju i kształtowania polityki przestrzennej wydzielono dwie strefy funkcjonalno-przestrzenne, które posiadają preferencje do dalszego rozwoju:

Strefa A - rolniczo-osadnicza; Strefa B - rolno-przyrodniczo-osadnicza.

Strefa A – rolniczo-osadnicza. Obejmuje zdecydowaną większość gminy z miastem Pruszcz. Uwarunkowania środowiska, a w tym parametry geologiczno-inżynierskie podłoża sprawiają, iż jest to dogodny obszar dla osadnictwa, a także uprawy roli. Osadnictwo wykształciło się przy głównych drogach, łączących wsie. Są to niewielkie miejscowości, w których dominuje zatrudnienie w sektorze rolniczym. Ośrodkiem skupiającym funkcje usługowe i administracyjne jest miasto Pruszcz. Strefa predysponowana do rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz rozwoju działalności gospodarczych.

Kierunki zagospodarowania:

- Rozwój rolnictwa z kontynuacją rolniczego wykorzystania gruntów najwyższych klas.
- Rozwój funkcji gospodarczych z uwzględnieniem unikania kolizji z funkcjami mieszkaniowymi i wypoczynkowymi, przy uwzględnieniu racjonalnego gospodarowania glebami najwyższych klas.
- Ograniczenia zagospodarowania wynikające z objęcia części strefy ochroną – w granicach znajduje się niewielka część Obszaru Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego.
- Rozwój zagospodarowania służącego funkcjom mieszkaniowym jednorodzinnych i wielorodzinnych z towarzyszącymi nieuciążliwymi usługami.
- Rozwój zagospodarowania służącego funkcjom gospodarczym, w tym przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko (decyzje przy udziale społeczeństwa) - dopuszcza się funkcje: produkcji, magazynów, składów, usług, infrastruktury technicznej, obsługi komunikacji – np. poprzez przekształcenia terenów rolnych.
- Podniesienie estetyki zagospodarowania obecnych terenów mieszkaniowych oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- Realizacja zabudowy usługowej i mieszkaniowej.
- Przekształcenie terenów rolnych gorszych klas na nowe zagospodarowanie.
- Adaptacja i rozwój usług publicznych o znaczeniu gminnym, w tym nowych obiektów z oświaty i sportu.
- Porządkowanie istniejącej zabudowy z zachowaniem cennych walorów historycznych i architektonicznych.
- Adaptacja ogólnodostępnych terenów zieleni pełniących funkcje rekreacyjne.

- Kontynuacja budowy, modernizacji i rozbudowy gminnych dróg dojazdowych, lokalnych oraz zbiorczych.
- Rozwój infrastruktury związanej z komunikacją publiczną, w szczególności zaplanowano powstanie punktu przesiadkowego, w celu wzmocnienia siatki połączeń ze stolicą województwa.
- Budowa bezkolizyjnych skrzyżowań w Pruszczu, Serocku, Parlinie i Mirowicach w związku z przebudową linii kolejowych 201 oraz 131.
- Dbłość o stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych.

Strefa B – rolno-przyrodniczo-osadnicza. Obejmuje wschodnią, znacznie mniejszą część gminy. Osadnictwo rozwinięte w mniejszym stopniu, ze względu na specyficzne uwarunkowania środowiska. Zachodnią część strefy stanowi skraj wysoczyzny morenowej, natomiast dalej na wschód rozpościera się Dolina Wisły. Zabudowa w większym zagęszczeniu występuje głównie w części wysoczyznowej, w obrębie wsi Cieleszyn czy Parlin. Pokrycie terenu w strefie stanowią również w większości użytki rolne, przy czym w zachodniej części na ogół wypełniają tereny między obiektami trudno dostępnymi, a na wschodzie zajmują tereny zalewowe na żyznych madach. Na zboczu występuje roślinność rozwijająca się w sposób samoistny, w tym tereny zalesione, zadrzewione w rozcięciach erozyjnych. Jest to strefa o najcenniejszych obszarach, pod względem wartości przyrodniczych i ekologicznych, w gminie. Wpływa na to głównie obecność doliny Wisły i specyficzne warunki środowiska, które sprawiły, że objęto je prawnymi formami ochrony przyrody. W związku z powyższym cała wschodnia część strefy objęta jest pewnymi ograniczeniami, w tym prawnymi, w rozwoju inwestycji. Jest to równocześnie najcenniejsza przyrodniczo część gminy, o walory której należy dbać. Z kolei na pozostałych terenach w strefie nie zachodzą przesłanki, aby ograniczać rozwój zabudowy czy działalności gospodarczej.

Kierunki zagospodarowania:

- Dbłość o stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Ograniczenie zagospodarowania wynikające z zagrożenia powodziowego w dolinie Wisły.
- Ograniczenia zagospodarowania wynikające z objęcia obszarów cennych przyrodniczo formami ochrony przyrody.

- Kontynuacja rolniczego wykorzystania gruntów najwyższych klas.
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej o najwyższej przydatności.
- Zagospodarowanie terenu związanego z rekreacją i turystyką – zgodnie z przepisami.
- Ograniczenie zagospodarowania wynikające z objęcia części strefy ochroną – w granicach jednostki znajduje się obszar Natura 2000.
- Realizacja zabudowy usługowej i mieszkaniowej.
- Kontynuacja budowy, modernizacji i rozbudowy gminnych dróg dojazdowych, lokalnych oraz zbiorczych.

Układ powierzchniowych stref planistycznych, wyznaczonych na obszarze gminy Pruszcz przedstawiony został na poniższej mapie, będącej załącznikiem nr 3 do uchwały przyjmującej obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 1. Podział gminy Pruszcz na strefy funkcjonalno-przestrzenne.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

4.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pruszcz

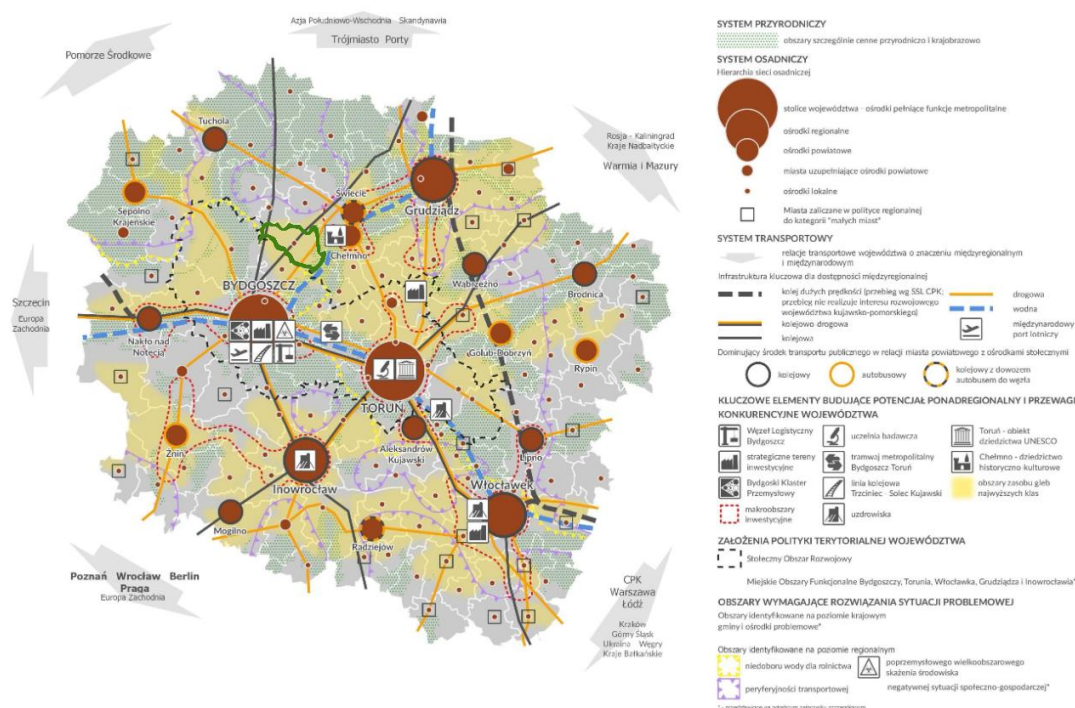
W Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023-2030 uwzględniono ustalenia „Strategii Przyspieszenia 2030+” – wywodzące się z modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego oraz tabeli projektów kluczowych, które w sposób bezpośredni i pośredni dotyczą gminy Pruszcz.

Zgodnie z przedstawionym modelem przestrzenno-funkcjonalnym województwa kujawsko-pomorskiego, obszar gminy Pruszcz sklasyfikowano w ramach najważniejszych uwarunkowań i kluczowych ustaleń, niezbędnych dla rozwoju całego województwa. Koncepcja funkcjonalno-przestrzenna rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego składa się z elementów kluczowych i w ich ramach ujmuje również gminę Pruszcz. Do podstawowych założeń rozwoju regionu należą:

- system przyrodniczy,
- system osadniczy,
- system transportowy,
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa,
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej,
- założenia polityki terytorialnej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Strategii Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz z przedstawieniem jego oddziaływania na obszar gminy Pruszcz przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Gmina Pruszcz na tle modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2030.

Źródło. Strategia Przyspieszenia 2030+

System przyrodniczy		System transportowy	
	Obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym: - Nadwiślański Park Krajobrazowy - Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego - Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu - Dolina Dolnej Wisły Obszar Natura 2000 - Solecza Dolina Wisły Obszar Natura 2000	Infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa oraz drogi wojewódzkie	
			droga ekspresowa S5
			linie kolejowe 131 i 201
			węzeł Pruszcz
	stacje kolejowe		
	korytarze ekologiczne		międzynarodowa droga wodna E40 (Morze Bałtyckie - Morze Czarne)
	użytki ekologiczne		droga wojewódzka 248 (Zbrachlin-Borówno)
System osadniczy		Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa, założenia polityki terytorialnej województwa oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowanej na poziomie regionalny.	
	miasto Pruszcz, ośrodek lokalny		obszar zasobu gleb najwyższych klas I-III
	miejsowości sołeckie		- gmina zaliczona do kategorii gmin, które wymagają wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym - gmina objęta OSI obszarów niedoboru wody dla rolnictwa - przynależność gminy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy oraz Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Świecia - przynależność gminy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia
	pozostałe miejscowości		
	miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego		
Projekty kluczowe		OSI na poziomie lokalnym	
437 - budowa S5 456 - przebudowa linii kolejowej nr 131 47 - przebudowa linii kolejowej nr 201 430 - inwestycje poprawiające żeglowność na E40			obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach obszaru zdegradowanego w gminie
		Planowane inwestycje	
		  	Infrastruktura edukacyjna i rekreacyjna

Źródło: Opracowanie własne

Model Funkcjonalno-Przestrzenny w zakresie systemu przyrodniczego

W Diagnozie Społeczno-Gospodarczej wykazano, iż teren gminy Pruszcz znajduje się w części Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego utworzonego na podstawie Zarządzenia Wojewody Kujawsko - Pomorskiego obejmuje środkowy fragment Doliny Dolnej Wisły.

Obszar Doliny Dolnej Wisły (kod obszaru PLB040003) w ramach Natura 2000 - obszary ptasie, to krajowa ostoja ptaków o randze międzynarodowej PL028. Przebiega wzdłuż koryta Wisły i obejmuje ochroną odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, która stanowi ostoję dla ptaków lęgowych oraz migrujących (w tym gatunków chronionych i zagrożonych wyginięciem).

Solecka Dolina Wisły (kod obszaru PLH040003) w ramach Natura 2000 - obszary siedliskowe, to obszar o powierzchni 7030,08 ha. Cały ten obszar stanowi terasę zalewową, której granice częściowo wyznacza wał przeciwpowodziowy, a częściowo skarpa Doliny Wisły. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i objętych ochroną gatunkową związanych ze środowiskiem wodnym.

Zachodnią część gminy obejmuje niewielki fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego (69,27 ha).

Gmina Pruszcz położona jest w obrębie dwóch korytarzy ekologicznych Dolina Dolnej Wisły i Bory Tucholskie – Dolina Noteci.

Z innych form ochrony przyrody, znajdujących się na terenie gminy, wyróżnić można użytki ekologiczne, tj. zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych. Na terenie gminy Pruszcz znajduje się 7 użytków ekologicznych (5 płątów nieużytkowanej roślinności w m. Topolno oraz 2 bagna w m. Serock). Łączna ich powierzchnia wynosi 19,28 ha.

Na mapie (rysunek nr. 3) Modelu Funkcjonalno-Przestrzennego oznaczono obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym:

- Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Wisły (Natura 2000 - obszary ptasie);
- Obszar Specjalnej Ochrony Solecka Dolina Wisły (Natura 2000 - obszary siedliskowe);

- Obszar Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego;
- Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu

Oznaczono również korytarze ekologiczne oraz użytki ekologiczne.

Na terenie gminy występują gleby wysokiej jakości, o czym świadczy struktura według klas bonitacyjnych. Grunty orne zajmują 11 112 ha, co stanowi 78,38% całkowitej powierzchni gminy i 89,20% użytków rolnych. Przeważają gleby w III i IV klasie użytkowej w tym gleby kategorii IVa (średniej jakości i III b dobrej jakości). Gleby orne najsłabsze (VI) stanowią zaledwie niecały procent.

Model Funkcjonalno-Przestrzenny w zakresie systemu osadniczego

Strategia Przyspieszenia 2030+, określa Gminę Pruszcz jako ośrodek lokalny, którego rolą jest stymulowanie rozwoju społeczno – gospodarczego na poziomie gmin.

Na mapie (rysunek nr 3) Modelu Funkcjonalno-Przestrzennego oznaczono miejscowości gminy Pruszcz dokonując ich rozróżnienia pod względem liczby ludności, przy czym podkreśla się, iż najważniejszą funkcję w hierarchii sieci osadniczej pełni ośrodek centralny gminy, którym jest od 1 stycznia 2022 miasto Pruszcz.

Model Funkcjonalno-Przestrzenny w zakresie systemu transportowego

System transportowy przedstawia relacje transportowe mające znaczenie międzyregionalne, międzynarodowe, w tym zapewniające dostępność i powiązania zewnętrzne oraz sposób relacji wewnątrz województwa.

Przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S5 - obsługująca relację Olsztyn, Warmię i Mazury, Litwę, Łotwę, Estonię, Rosję (Obwód Kaliningradzki), Poznań, Wrocław, Berlin, Pragę i Europę Zachodnią.

Ponadto przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 248 (Zbrachlin – Topolno – Borówno).

Na system transportowy gminy Pruszcz składają się również drogi powiatowe zaliczone do klasy G (drogi główne), do klasy Z (drogi zbiorcze) i do klasy L (drogi lokalne). Teren gminy obsługuje 18 dróg powiatowych wymienionych poniżej, za ich utrzymanie odpowiada Powiatowy Zarząd Dróg w Świeciu.

- 1049C Serock - Łowin
- 1265C Świekatowo - Serock
- 1266C Błędzim - Pruszcz - Zbrachlin
- 1267C Wudzyn - Pruszcz
- 1268C Serock - Stronno
- 1269C Nieciszewo - Trzebień
- 1270C Pruszcz - Trzebień
- 1271C Pruszcz - Zawada
- 1272C Wałdowo - Niewieścín
- 1273C Luskówko - Zbrachlin
- 1274C Zbrachlin - Cieleşzyn
- 1275C Bukowiec - Łaszewo
- 1277C Polskie Łąki - Pruszcz
- 1278C Pruszcz PKP - Pruszcz
- 1282C Stążki - Gruczno
- 1284C Pruszcz - Gruczno
- 1285C Dworzysko - Topolno
- 1295C Topolno - Trzeciewiec

Na terenie gminy Pruszcz funkcjonują dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa znaczenia państwowego nr 131 (C–E 65), relacji: Tczew - Bydgoszcz - Inowrocław - Chorzów z dwoma stacjami kolejowymi w Pruszczu i Parlinie, zapewniająca realizację połączeń: Trójmiasto – Bydgoszcz – Inowrocław – Metropolia Górnośląska;
- linia kolejowa znaczenia regionalnego nr 201 Gdynia - Kościerzyna - Bydgoszcz - Nowa Wieś Wielka, ze stacją kolejową w Serocku.

Przez gminę przebiega również Międzynarodowa Droga Wodna E40 jako wodna infrastruktura kluczowa do dostępności międzynarodowej łącząca Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym.

W Strategii Przyspieszenie 2030+ określono następujące, kluczowe, zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego, które mogą oddziaływać na obszar gminy Pruszcz.

Tabela 8. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące Gminy Pruszcz.

Nazwa infrastruktury	Etap realizacji	Opis
Droga ekspresowa S5	w trakcie budowy	Finalizacja budowy drogi. Po 2030 roku decyzja o zwiększeniu przepustowości (3 pas ruchu). Realizacja odcinka Nowe Marzy (A1) – S7.
Linia kolejowa nr 201	funkcjonująca, do przebudowy	Budowa drugiego toru oraz elektryfikacja na północ od Maksymilianowa w celu stworzenia linii dla intensywnego transportu towarowego oraz alternatywnego połączenia pasażerskiego Bydgoszczy z Trójmiastem.
Linia kolejowa nr 131	funkcjonująca, do przebudowy	Doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Trójmiasto – Bydgoszcz – Inowrocław – Metropolia Górnośląska.
Międzynarodowa Droga Wodna E40	do rozbudowy	Znaczenie transportowe w ujęciu międzyregionalnym – docelowe; po przywróceniu zdolności transportowych. Realizacja standardu obsługi zawartej w umowie AGN. Nie przewiduje się osiągnięcia standardów docelowych do roku 2030.

Źródło: Strategia Przyspieszenia 2030+

Model Funkcjonalno-Przestrzenny w zakresie kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

Określają potencjały, na bazie których możliwy będzie dalszy rozwój województwa.

- W koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – (Strategia Przyspieszenia 2030+) gminę Pruszcz zaliczono do kategorii gmin, które wymagają wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.
- Gmina Pruszcz z uwagi na obszar zasobny w gleby kat II-III została ujęta jako obszar zasobu gleb najwyższych klas (I-III) – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.

Model Funkcjonalno-Przestrzennego w zakresie polityki terytorialnej oraz obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowanej na poziomie regionalnym

Zgodnie ze Strategią Przyspieszenia 2030+ w ramach założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego gmina Pruszcz przynależy do:

- Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy - II poziomu prowadzenia polityki terytorialnej w województwie.
- Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Świecia - IV poziomu prowadzenia polityki terytorialnej w województwie.

Na potrzeby prowadzenia polityki terytorialnej, w tym zawiązywania partnerstwa ZIT, gmina została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy (który w klasyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Bydgoszczy i Torunia).

Gmina Pruszcz została sklasyfikowana jako obszar niedoboru wody dla rolnictwa. Zgodnie z tak utrwaloną klasyfikacją włączona została do obszarów strategicznej interwencji (OSI) obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, co związane jest nie tylko z długotrwałym brakiem opadów atmosferycznych, ale również z malejącym zasobem wód powierzchniowych i podziemnych w okresach niedoboru wody dla roślin i potrzeb ich nawadniania. Z uwagi na tak ujętą klasyfikację, konieczne pozostaje podejmowanie działań ograniczających utratę wody.

Powiązania modelu Funkcjonalno-Przestrzennego projektów kluczowych

Poniższa tabela wskazuje kluczowe projekty strategiczne opisane w Strategii dla województwa kujawsko-pomorskiego, których zakres pokrywany jest przez cele Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2022-2030.

Tabela 9. Projekty kluczowe Strategii dla województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące gminy.

Nr projektu	Nazwa projektu kluczowego	Opis
434	Budowa S5	Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S 5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.
457	Przebudowa linii kolejowej nr 131	Prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie).
47	Przebudowa linii kolejowej nr 201	Inwestycja ma usprawnić podróż z Bydgoszczy do Trójmiasta i transport do/z portów w Gdyni i Gdańsku. Projekt obejmuje modernizację i elektryfikację linii kolejowej nr 201 w województwach kujawsko-pomorskim oraz pomorskim, na odcinku Maksymilianowo – Kościerzyna. Planowana jest kompleksowa modernizacja stacji Maksymilianowo. Po modernizacji trasy pomiędzy Maksymilianowem a Kościerzyną pociągi pasażerskie pojadą z prędkością do 160 km/h, a składy towarowe z prędkością do 120 km/h.
430	Uznanie Bydgoszczy za węzeł sieci bazowej TEN-T oraz uznanie drogi wodnej E40 jako część transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T	Realizacja intencji wyrażonej w stanowisku Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2019 roku. Pozytywne rozwiązanie tej kwestii pozwoli na pozyskanie większych środków zewnętrznych na inwestycję poprawiającą żeglowność na drodze wodnej E40 ze środków zewnętrznych.

Źródło: Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie lokalnym

Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym ma charakter fakultatywny i jest decyzją należącą do władz danej gminy. Potrzeba wyznaczenia OSI na poziomie lokalnym zależy od uwarunkowań i sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, jak również od określonych założeń strategicznych. Ocena celowości wyznaczenia takiego obszaru jest oceniana indywidualnie. Przykładem gminnego OSI jest obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach obszaru zdegradowanego w gminie.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023 objął swoim zasięgiem obszar zdegradowany sołectwa Topolna oraz Bagniewka, o łącznej powierzchni 921 ha, tj. 6,5% całkowitej powierzchni gminy, zamieszkującej przez 564 osoby tj. 5,8% całkowitej liczby mieszkańców. Kwalifikacją do rewitalizacji powyższych obszarów było zwiększone bezrobocie, nasilone korzystanie z pomocy społecznej, występujące zjawisko przestępczości oraz zły stan miejsc aktywizacji społecznej, czyli świetlic wiejskich. W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane, wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji oraz działania, które zrealizowano w okresie realizacji Programu, osiągając częściowo założone wskaźniki. Ostateczne podsumowanie realizacji Programu nastąpi w 2024 roku, wyznaczając kierunek dalszych działań w tym obszarze.

5. System realizacji Strategii

5.1 Odpowiedzialność za realizację Strategii

System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz powiązany jest z wdrażaniem poszczególnych zapisów dokumentu, ale także z monitoringiem oraz ewaluacją. Niniejszy dokument strategiczny powstał dzięki inicjatywie lokalnego samorządu, ale zakłada daleko idącą współpracę podmiotów sektora publicznego, prywatnego oraz pozarządowego. System wdrażania Strategii zakłada, że kluczową rolę w procesie realizacji poszczególnych zapisów Strategii będą miały wszystkie podmioty, które biorą na co dzień udział w procesie rozwoju Gminy.

Za wdrożenie zapisów niniejszej Strategii odpowiedzialna jest gmina Pruszcz za pośrednictwem Urzędu Miasta i Gminy w Pruszczu. Bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii należy do Burmistrza Miasta i Gminy Pruszcz. Proces wdrożenia Strategii rozwoju przyjmuje charakter

partnerstwa, opierającego się na współpracy jednostek samorządowych, organizacji społecznych, mieszkańców oraz przedsiębiorców.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, realizacji, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii tworzą:

- Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz, jako organ wykonawczy, realizuje zadania z zakresu stymulowania i koordynacji działań podmiotów i środowisk uczestniczących we wdrażaniu Strategii. Ponadto, zapewnia zasoby niezbędne do realizacji celów, osiągnięcia zamierzonych wskaźników i rezultatów.
- Rada Miejska Pruszcz będąca wsparciem merytorycznym w zakresie podejmowania decyzji mających kluczowe znaczenie dla przyjętych do wdrożenia i realizacji założeń strategicznych, ewaluacji jak również podejmowania decyzji strategicznych.
- Komórki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy w Pruszcze – podmioty aktywnie uczestniczące i wspierające realizację zaplanowanych kierunków działań.
- Jednostki organizacyjne Gminy Pruszcz oraz jednostki pomocnicze (sołectwa) – jednostki angażujące się w realizację zadań własnych Gminy i zadań zleconych, odpowiadających realizacji określonych kierunków działań.
- Partnerzy – realizacja i wsparcie merytoryczne.

Zgodnie z przedstawionym schematem, prezentującym założenia systemu wdrażania, realizacji, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii, każdorazowo do poszczególnych kierunków działań przyporządkowano grupy podmiotów, które zapewnią rzetelne wykonanie i efektywne wykonanie działań.

Dla każdego celu operacyjnego przyporządkowano:

- podmioty odpowiedzialne za realizację zadania,
- podmioty uczestniczące w realizacji,

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring realizacji działania będzie Zespół powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy Pruszcz.

Tabela 10. Struktura organizacyjna realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz.

Cel operacyjny	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
1. Wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo		
1.1 Rozwój oferty edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej dla dzieci i młodzieży	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Gminne Centrum Oświaty Dyrektorzy placówek oświatowych	komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, społeczność szkolna, organizacje pozarządowe
1.2 Doskonalenie systemu polityki społecznej i opieki zdrowotnej.	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, dyrektorzy jednostek organizacyjnych, placówki ochrony zdrowia
1.3 Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji Gminna Biblioteka Publiczna Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzenne	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe, sołectwa, kluby sportowe
1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Zespół ds. zarządzania kryzysowego Gminny Zarząd OSP Komendant Posterunku Policji w Pruszczu	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, jednostki OSP, Posterunek Policji w Pruszczu, „Błysk” Sp. z o.o, inne
1.5 Wzmocnienie kapitału społecznego	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Promocji	komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, inne
1.6 Sprawnie działający samorząd	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Za-ca Burmistrza Skarbnik Gminy Sekretarz Gminy	komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Gminy właściwe merytorycznie, partnerzy, inne
2. Rozwój gospodarczy		
2.1 Rozwój przedsiębiorczości	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Urząd Miasta i Gminy w Pruszczu	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe działające na rzecz wzmocnienia potencjału przedsiębiorczego, inne
2.2 Rozszerzenie i promocja oferty inwestycyjnej	Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzenne Punkt Obsługi Inwestora Biuro Promocji	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe działające na

	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz	rzecz wzmocnienia potencjału przedsiębiorczego, właściciele nieruchomości, partnerzy, inne
2.3 Wzmocnienie sektora rolno-spożywczego	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej	lokalni przedsiębiorcy, rolnicy i przetwórcy, związki i organizacje zrzeszające, komórki Urzędu właściwe merytorycznie, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, inne
2.4 Rozwój oferty turystycznej	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Promocji Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzennej	lokalni przedsiębiorcy, wytwórcy, komórki Urzędu właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe, inne
3. Funkcjonalna przestrzeń publiczna, przyjazne środowisko		
3.1 Efektywne zarządzanie ładem przestrzennym	Burmistrz Miasta i Gminy w Pruszczu Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzennej	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, SIM „KZN – Bydgoski”, inne
3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzennej.	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, inne
3.3 Rozwój systemu transportowego	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Inwestycji, Budownictwa, i Gospodarki Przestrzennej	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, SUMP, przewoźnicy, inne
3.4 Efektywna gospodarka wodno-ściekowa oraz racjonalna gospodarka odpadami	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz „Błysk” Sp. z o.o Biuro Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, partnerzy
3.5 Rozwój ekologicznych źródeł energii	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości
3.6 Ochrona zasobów przyrodniczych i obszarów chronionych	Burmistrz Miasta i Gminy Pruszcz Biuro Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej	komórki Urzędu właściwe merytorycznie, organizacje pozarządowe, inne

Źródło: Opracowanie własne.

W związku z faktem, iż część przedsięwzięć i kierunków rozwoju zaplanowanych w Strategii przedstawiono w sposób ogólny, realizację zadań szczegółowych należy wesprzeć dokumentami wykonawczymi, stanowiącymi obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące na terenie Gminy Pruszcz. Dokumenty, jak i decyzje wykonawcze, których bazą

będą określone kierunki interwencji, powinny brać pod uwagę właściwe priorytety i powiązania poszczególnych celów strategicznych.

Realizacja Strategii będzie opierała się m.in. na następujących zasadach:

Partycypacji i dialogu. Założenia strategiczne realizowane będą poprzez zapewnienie współpracy i partnerstwa pomiędzy instytucjami publicznymi, podmiotami prywatnymi oraz poprzez partnerstwa mieszanego. Strategia zapewnia powszechną dostępność i równe traktowanie wniosków i opinii reprezentantów różnorodnych środowisk z sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego, jak również pozwala na swobodę dyskusji i możliwość głoszenia uwag podczas konsultacji społecznych.

Otwartości i transparentności prowadzenia działań. Strategia jest dokumentem o charakterze otwartym, ukazującym kierunki działań, niezbędne do podjęcia z perspektywy dążenia do rozwoju lokalnego. Przyjęte założenia wynikają wprost ze stanu zastanego, o którym traktuje Diagnoza strategiczna. W przygotowaniu, jak i realizacji Strategii zapewniono właściwe formy komunikacji pomiędzy podmiotami głównymi, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, podmiotami uczestniczącymi w realizacji celów, jak również podmiotami monitorującymi proces wdrażania i realizacji Strategii. Otwartość i transparentność prowadzonych przez Gminę działań wyraża się również w zaangażowaniu mieszkańców oraz grup interesów w opracowanie właściwych kierunków rozwoju. Zapewniono też bieżące informowanie i konsultowanie podejmowanych decyzji i planów dotyczących wdrażania.

Zaangażowania i dążenia do osiągnięcia wspólnego celu. System realizacji Strategii oparty został na podmiotach i komórkach organizacyjnych Gminy Pruszcz, jak również na organizacjach pozarządowych – licznie i aktywnie współdziałających na rzecz sektorowego rozwoju lokalnego, oraz lokalnych przedsiębiorcach i ogóle mieszkańców – jako na najważniejszych grupach interesu. Wyrazem zaangażowania jest poczucie odpowiedzialności za powierzone zadania oraz determinacja w ich zrealizowaniu, jak również współpraca wraz z aktywną postawą, uwzględniającą elastyczne i kreatywne podejścia do zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych.

Instrumenty Strategii Rozwoju

Strategia rozwoju nie stanowi konkretnego planu pracy, ale wyraża intencje, dlatego niezbędne jest określenie instrumentów, za pomocą których możliwa będzie zmiana intencji w realne działania urzeczywistniające przyjęte założenia, uwzględniając cele i założenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej.

W związku z tym, że instrumenty realizacji mogą mieć różną formę, jak również mogą być wykorzystywane wewnątrz struktury instytucjonalno–organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Pruszczu, bądź mieć charakter partycypacyjny, poniżej określono katalog możliwych form, lecz nie jest to katalog zamknięty. Instrumenty realizacji mogą mieć formę m.in.:

- gminnych strategii sektorowych/branżowych, planów, procedur czy projektów, uszczegóławiających priorytety oraz strategię postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych itp.;
- regulaminów wydziałów, referatów i jednostek, itp.;
- uchwał budżetowych, a także innych dokumentów finansowych, określających krótko- i długookresowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżetów zadaniowych, projektów społecznych realizowanych w ramach funduszy europejskich, ofert dla organizacji pozarządowych, systemu małych grantów dla organizacji pozarządowych, itp.;
- uchwał Rady Miejskiej Pruszcza, decyzji administracyjnych itp.;
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, procedur zapewniających udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.;
- inicjatyw społecznych z zakresu edukacji, promocji, konsultacji wewnętrznych, konsultacji społecznych, stron internetowych, profili w mediach społecznościowych, itp.;
- inicjatyw kadrowych, w tym, zespołów zadaniowych, kadry kierowniczej, koordynatorów programów i projektów, liderów lokalnych dobrych praktyk, itd.;
- inicjatyw ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, itd.
- instrumentów koordynacyjnych np. partnerstw lokalnych, regionalnych, krajowych, międzynarodowych, współpracy międzysektorowej (na poziomie samorządowym, prywatnym i społecznym), uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe itp.;

- instrumentów kontrolnych.

5.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, jednym z zadań dokumentu strategii jest ocena ich aktualność i spójności w kontekście zapisów Strategii – w efekcie należy wskazać dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 11. Dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Obszar tematyczny	Dokument na poziomie lokalnym	Rekomendacja dotycząca aktualizacji
Finanse publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Pruszcz na lata 2023-2030.	Dokument aktualny Uchwała LI/475/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 22.12.2022 r. Wieloletnia Prognoza Finansowa podlegać będzie aktualizacji wraz z podejmowaniem określonych kierunków działań z poszczególnych celów operacyjnych.
Planowanie przestrzenne	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Pruszcz.	Dokument aktualny Uchwała nr XXXII/287/21 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 marca 2021 r.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Pruszcz.	Dokumenty aktualne Obecnie dla obszaru Gminy obowiązuje 28 MPZP. Systematycznie podlegają one uzupełnieniu o kolejne obszary obejmowane miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
Energetyka	Założenia do Planu zaopatrzenia Gminy Pruszcz w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2019-2034.	Dokument aktualny Uchwała nr XX/172/20 Rady Gminy Pruszcz z dnia 11 marca 2020 r.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Pruszcz na lata 2020-2023.	Dokument aktualny do 2023 roku wobec tego niezbędna będzie jego aktualizacja. Uchwała nr XVIII/162/20 Rady Gminy Pruszcz z dnia 23 stycznia 2020 r.

Ochrona środowiska i gospodarka komunalna	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pruszcz na lata 2021-2025 z perspektywą na lata 2026-2029.	Dokument aktualny Uchwała Nr XXXIII/294/21 Rady Gminy Pruszcz z dnia 23 kwietnia 2021 r.
	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Pruszcz.	Dokument aktualny Uchwała Nr XLIII/405/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 28 kwietnia 2022 r.
	Szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.	Dokument aktualny Uchwała NR XLIII/406/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 28 kwietnia 2022 r.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pruszcz Aktualizacja do 2020 r. i w perspektywie do 2024 r.	Dokument aktualny Uchwała Nr XXI/178/20 Rady Gminy Pruszcz z dnia 9 kwietnia 2020 r.
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Pruszcz na lata 2013-2032.	Dokument aktualny Uchwała Nr XLII/242/2013 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 października 2013 r.
	Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Pruszcz.	Dokument aktualny Uchwała Nr XXXVIII/343/21 Rady Gminy Pruszcz z dnia 26.08.2021 r.
	Analiza ryzyka w aspekcie ustanowienia stref ochronnych ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Pruszcz, gm. Pruszcz, pow. świecki, woj. kujawsko-pomorskie. Analiza ryzyka w aspekcie ustanowienia stref ochronnych ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych	Dokumenty aktualne Dokumenty opracowane luty-marzec 2022 r. dla Spółki Komunalnej „Błysk” Sp. z o.o. ul. Wyzwolenia 1, 86-120 Pruszcz

	w miejscowości Serock, gm. Pruszcz, pow. świecki, woj. kujawsko-pomorskie. Analiza ryzyka w aspekcie ustanowienia stref ochronnych ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Topolno, gm. Pruszcz, pow. świecki, woj. kujawsko-pomorskie.	
	Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Pruszcz.	Dokument aktualny Uchwała Nr XXVIII/151/2012 Rady Gminy Pruszcz z dnia 30 sierpnia 2012 r.
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Pruszcz w 2023 roku.	Dokument aktualny, przyjmowany corocznie. Uchwała Nr LIII/489/23 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 23.02.2023 r.
	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Pruszcz na lata 2023-2027.	Dokument aktualny Uchwał Nr LIV/498/23 Rady miejskiej Pruszcz z dnia 30 marca 2023 r.
Polityka społeczna i rozwój lokalny	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.	Dokument aktualny. Uchwała nr XLIII/401/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 28 kwietnia 2022 r.
	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026.	Dokument aktualny. Uchwała nr XXX/266/21 Rady Gminy Pruszcz z dnia 28 stycznia 2021 r.
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.	Dokument aktualny , przyjmowany corocznie. Uchwała nr LI/471/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 22 grudnia 2022 r.
	Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023.	Dokument aktualny. Uchwała nr XXXII/276/2021 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 marca 2021 r.
	Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2023 r.	Dokument aktualny, przyjmowany corocznie. Uchwała nr L/460/22 Rady Miejskiej Pruszcz z dnia 24.11.2022 r.

	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pruszcz na lata 2017-2023.	Dokument obowiązujący w latach 2017-2023. Uchwała nr XII/104/19 Rady Gminy Pruszcz z dnia 22 sierpnia 2019 r. Uchwała nr XII/104/19 z dnia 22 sierpnia 2019 r. Do rozważenia pozostanie opracowanie nowego dokumentu z zakresu rewitalizacji.
Zarządzanie kryzysowe	Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego.	Dokument aktualny. Zarządzenie Nr 7/2018 Wójta Gminy Pruszcz z dnia 04 grudnia 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne.

5.3 Finansowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz

Zadaniem dokumentu planistycznego, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz jest określenie wizji, misji i zdefiniowanie celów strategicznych, wskazujących kierunki rozwoju gminy na lata 2023-2030. Zaprezentowane w dokumencie wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz, określone założenia strategiczne są podstawą do formułowania ogólnych celów strategicznych. Na etapie planowania operacyjnego następuje szczegółowe definiowanie zadań, zasobów, narzędzi, które będą zaangażowane do ich realizacji, a także terminów realizacji i ich odniesienia do okresów budżetowych.

W niniejszym podrozdziale Strategii, nie określono jednak budżetów realizacji poszczególnych zadań. Za przyjęciem takiego podejścia przemawia zarówno horyzont czasowy planowania, który zwiększa ryzyko nieprawidłowego oszacowania wydatków w długim okresie, jak i również przyjęta zasada ogólności i szerokość obszarów interwencji strategicznej.

Zgodnie z zasadą ogólności przyjmuje się, iż do realizacji celów strategicznych i przynależnych im celów operacyjnych, może przyczynić się nieokreślona liczba różnorodnych projektów, o charakterze zgodnym z celem nadrzędnym, a wybór sposobów egzekucji celów strategicznych będzie stanowił proces decyzyjny w budżecie w okresie, w którym następować będzie realizacja celu.

Nie bez znaczenia ma także charakter niematerialny („miękki”) – projektów animacyjnych, edukacyjnych, informacyjnych i doradczych, które dominują wśród celów strategicznych.

Na etapie planowania strategicznego, nie jest możliwe dokładne zaplanowanie kwestii finansowej.

W związku z powyższym, przedstawiono poniżej podstawowe źródła, z jakich będą mogły pochodzić środki finansowe na pokrycie wydatków, na realizację założeń celów szczegółowych Strategii. Przedstawiony schemat ma charakter przeglądu i wskazuje na potencjalne źródła i możliwości wykorzystania finansowania ze środków funduszy pomocowych UE.

Wśród najważniejszych środków finansowania wymienia się w szczególności:

- środki z budżetu gminy, jak również innych jednostek samorządowych, tj. regionalnych oraz powiatowych;
- środki pochodzące z budżetu Państwa w dyspozycji poszczególnych ministerstw, z dedykowanych programów i funduszy;
- środki z funduszy celowych będących w dyspozycji różnych instytucji m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, i innych;
- fundusze europejskie dostępne w ramach, m.in.:
 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego służącego wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej,
 - Funduszu Spójności służącego redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju,
 - Europejskiego Funduszu Społecznego służącego zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki;
- środków pochodzących z funduszy finansowych spoza Unii Europejskiej;
- środków pochodzących z sektora prywatnego;
- finansowania przez banki i inne instytucje finansujące;
- innych dostępnych źródeł finansowania.

5.4 Zgodność Strategii z założeniami dokumentów wyższego rzędu

W ramach prac nad przedmiotową Strategią, dokonano analizy jej zgodności z założeniami dokumentów strategicznych, istniejących na poziomie regionalnym i krajowym. W odniesieniu do poziomu krajowego, wykazano związek przede wszystkim z „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030”, która stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. W odniesieniu do poziomu województwa, analizę oparto o dokument Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

W odniesieniu do poziomu lokalnego, nie było możliwości dokonania analizy, ponieważ w tym samym okresie czasu trwał proces tworzenia dokumentów takich jak: Lokalna Strategia Rozwoju dla Powiatu Świeckiego oraz Lokalna Strategia Rozwoju lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”. Również w odniesieniu do Obszarów Funkcjonalnych, nie było takiej możliwości ponieważ dokument Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgoskiego Obszaru Funkcjonalnego był na etapie konsultacji społecznych, podobnie SUMP BydOF. Niniejsza Strategia zapewni spójność z kierunkami działań zawartymi z powyższych dokumentach strategicznych.

Ponadto określone w niniejszej strategii cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne w żadnym z kierunków działań nie naruszają Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r., Dz.U.2023.300) oraz Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2022 r., Dz.U.2739).

Poniżej zamieszczono tabele zawierające logikę wzajemnych powiązań pomiędzy celami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023-2030, a poszczególnymi wskazanymi powyżej dokumentami strategicznymi.

Spójność z dokumentami na poziomie krajowym

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030" (M.P. z roku 2019 poz. 1060). W tabeli zaprezentowano powiązanie celów Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 12. Powiązania Strategii Gminy Pruszcz z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Powiązania celów Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym		
1.1.	Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo - wschodnia polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją	-
1.2.	Zwiększenie wykorzystania potencjału miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	-
1.3	Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	-
1.4	Przeciwdziałanie kryzysom w obszarach zdegradowanych	Cel strategiczny 1
1.5	Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 2 Cel strategiczny 3
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych		
2.1	Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	Cel strategiczny 1
2.2	Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	Cel strategiczny 2
2.3	Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych specjalizacjach	Cel strategiczny 2
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażanie polityk ukierunkowanych terytorialnie		
3.1	Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem	Cel strategiczny 1
3.2	Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym	Cel strategiczny 1
3.3	Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	Cel strategiczny 1
3.4	Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej	Cel strategiczny 1

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 - Strategia Przyspieszenia 2030+

Przedstawione w Strategii założenia wykazują zgodność z poszczególnymi celami głównymi i operacyjnymi przyjętymi dla Strategii wojewódzkiej.

Tabela 13. Powiązania Strategii Gminy Pruszcz ze Strategią Przyspieszenia 2030+.

Strategia Przyspieszenia 2030+		Powiązania celów Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz - cele operacyjne
Cel 1. Skuteczna edukacja		
11	Podniesienie jakości kształcenia i wychowania	1.1
12	Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach	-
13	Kształtowanie środowiska edukacyjnego	1.1
14	Rozwój szkolnictwa wyższego	-
Cel 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo		
21	Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego	1.5
22	Rozwój wrażliwy społecznie	1.2
23	Zdrowie	1.2
24	Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe	1.3
25	Sport i aktywność fizyczna	1.3
Cel 3. Konkurencyjna gospodarka		
31	Odbudowa gospodarki po COVID-19	-
32	Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia	2.1
33	Rozwój przedsiębiorczości	2.1, 2.2
34	Rozwój sektora rolno-spożywczego	2.3
35	Rozwój turystyki	2.4
36	Internacjonalizacja gospodarki	2.1
37	Nowoczesny rynek pracy	2.1
Cel 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko		
41	Infrastruktura rozwoju społecznego	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 3.1
42	Środowisko przyrodnicze	3.4, 3.5, 3.6
42	Przestrzeń kulturowa	2.4
44	Przestrzeń dla gospodarki	2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4
45	Infrastruktura transportu	3.2, 3.3
46	Infrastruktura techniczna	3.4
47	Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne	3.5
48	Potencjały endogeniczne	2.4, 3.6

Cel 5. Spójne i bezpieczne województwo		
51	Transport publiczny	3.3
52	Cyfryzacja	1.6
53	Bezpieczeństwo	1.4
54	Współpraca dla rozwoju regionu	1.5, 1.6, 2.2, 2.4

Źródło: Opracowanie własne.

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 2625) stanowi w art. 326 ust.1, iż między innymi w strategii gminy uwzględnia się ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3, to jest ustalenia zawarte w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz w planie przeciwdziałania skutkom suszy.

Na podstawie Planu Ochrony Przed Powodzią Województwa Kujawsko-Pomorskiego zidentyfikowano rzeki i kanały mogące stwarzać zagrożenie powodziowe, zlokalizowane na terenie gminy Pruszcz, wykazano je w poniższej tabeli.

Tabela 14. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w regionie wodnym Dolnej Wisły - na terenie gminy Pruszcz.

Lp.	Nazwa	KOD JCWP
1	Wisła	RW2000212939
2	Struga Gruczno-Luszkówko	RW20001729369
3	Struga Graniczna	RW200017292914
4	Struga Kotomierzycza 1 z Kanałem Pszczyńskim	RW20001729295929
5	Struga Kręgiel	RW200025292912
6	Struga Niewieścín	RW2000172934

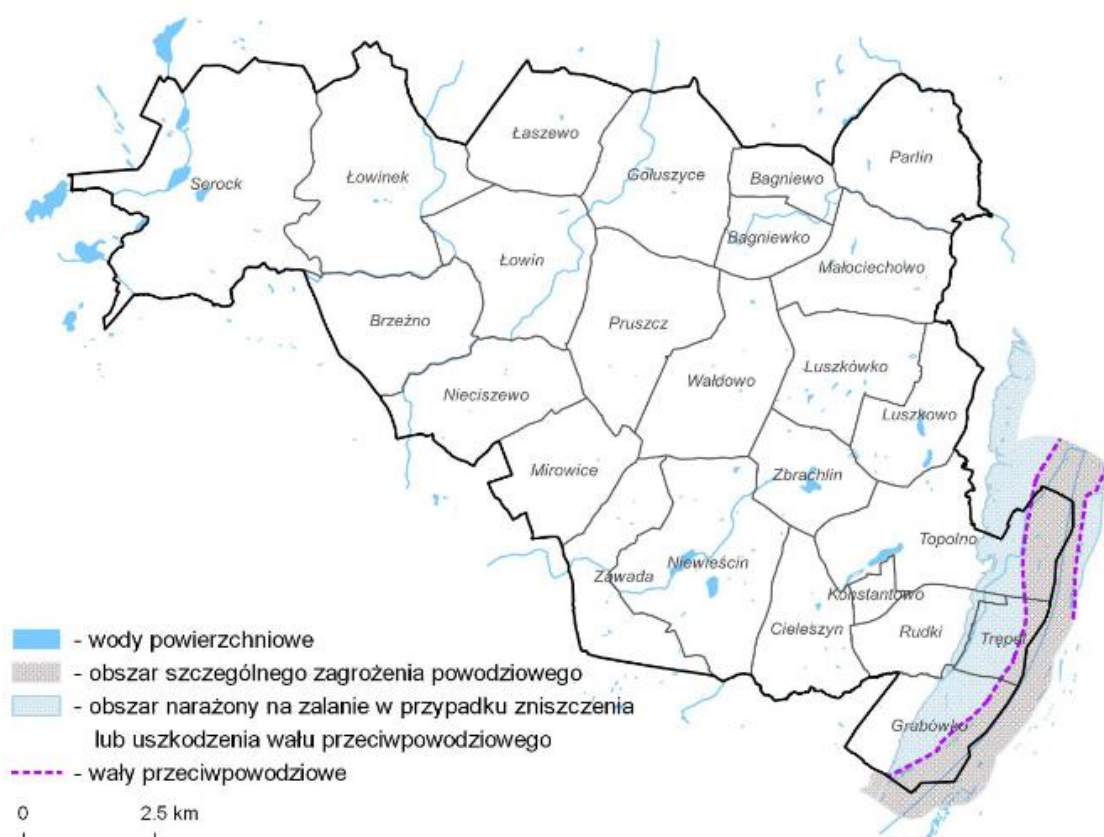
Źródło: <http://www.rzgw.gda.pl/>

W dokumencie Diagnozy Społeczno-Gospodarczej zweryfikowano, wskazane powyżej części wód, z powszechnie dostępnymi informacjami na internetowych stronach Hydroportalu KZGW ISOK, w szczególności informacje na podstawie art. 169 ust. 2 pkt 2 Prawo wodne, tj. obszary szczególnego zagrożenia powodzią i stwierdzono, iż wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego znajdują się poza obszarami zurbanizowanymi, w związku z czym w celach strategicznych nie określano dedykowanego celu, gdyż położone są w pasie pomiędzy korytarzem rzeki a wałem przeciwpowodziowym.

Na podstawie zapisu art. 166 ust. 1 pkt.1 ustawy Prawo wodne, wskazane obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, gminnym programie rewitalizacji, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy.

Obszary zagrożone powodzią wskazano na rysunku 4. Niniejsza strategia nie przewiduje realizacji jakichkolwiek celów i związanych z nimi kierunków działań na terenach zagrożonych powodzią.

Rysunek 4. Tereny powodziowe na obszarze gminy Pruszcz.

Źródło: opracowanie własne.

Niezależnie od powyższego, przedstawione poniżej cele strategiczne oraz cele operacyjne obejmują zadania nałożone na samorząd gminny na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy Prawa

Wodnego, poprzez właściwe kształtowanie polityki kształtowania ładu przestrzennego oraz gospodarowania wodami.

Cel strategiczny:

1. Wysoka jakość życia oraz aktywne społeczeństwo.

1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Funkcjonalna przestrzeń publiczna i przyjazne środowisko.

3.1. Efektywne zarządzanie ładem przestrzennym.

3.6 Ochrona zasobów przyrodniczych i obszarów chronionych.

W związku z powyższym Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2023-2030 jest powiązana z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz z planami zarządzania ryzykiem powodziowym.

5.5 Monitoring i ewaluacja.

Elementem gwarantującym prawidłowość i skuteczność wdrażania Strategii jest efektywny monitoring w zakresie realizacji wskazanych założeń strategicznych.

Monitoring będzie prowadzony poprzez weryfikację osiągniętych rezultatów i odpowiadających im wskaźników, o których informacja pochodzić będzie z realizacji poszczególnych zadań, odwołujących się do wskazanych kierunków rozwoju.

Za prowadzenie monitoringu osiągniętych rezultatów oraz uzyskiwanych wskaźników odpowiedzialny będzie powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy Pruszcz Zespół.

Sprawozdawczość w ramach monitoringu, prowadzona będzie m.in. w formie analizy wskaźnikowej, której wyniki oraz wnioski z niej płynące będą opracowane w formie raportu z monitoringu Strategii (w roku 2025, 2029).

Na cele sprawozdawczości wykorzystywane będą dane własne Urzędu Miasta i Gminy w Pruszcze wraz z informacjami i statystykami gminnych jednostek organizacyjnych oraz instytucji wykonujących działalność publiczną oraz opracowania Głównego Urzędu Statystycznego. Informacje na rzecz sprawozdawczości pochodzić będą również od podmiotów

uczestniczących w realizacji Strategii, w tym z raportów podsumowujących podejmowane zadania.

Raporty z realizacji zadań, przekazywane będą organowi monitorującemu z wykorzystaniem standaryzowanego formularza sprawozdawczego, do końca marca każdego roku korespondując z corocznie opracowywanym Raportem o stanie Gminy.

Oprócz monitoringu zaplanowano również ewaluację, tj. badanie, którego podstawowym założeniem jest ocena prawidłowości procesu oraz efektów wdrażania przyjętej polityki rozwoju. Badanie to dostarczy praktycznych wniosków i rekomendacji, służących udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji, zapewniając jej jak najwyższą jakość. Ewaluacja ma na celu zapewnić wysoką jakość działań dzięki zwiększeniu ich adekwatności, skuteczności, efektywności i trwałości. Przewidziano przeprowadzenie: ewaluacji ex-ante, przeprowadzonej w fazie przygotowania Strategii; ewaluacji on-going - w trakcie wdrażania założeń strategicznych; ewaluacji ex-post – po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii Rozwoju.

Ewaluacja ex-ante Zadaniem jest próba ustalenia, czy kierunki działań zaplanowane w Strategii są właściwe, czy przyniosą oczekiwane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Podstawowym założeniem tego rodzaju ewaluacji jest ocena trafności przyjętych założeń i ich wewnętrznej oraz zewnętrznej spójności.

Do przeprowadzenia ewaluacji ex-ante przyjęto następujące założenia:

- Trafności – analizie poddaje się adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań względem zdefiniowanych problemów;
- Przewidywanej skuteczności – sprawdzenie czy cele wyznaczone w Strategii są możliwe do osiągnięcia poprzez zaproponowane działania, metody ich wdrożenia i zabezpieczone zasoby;
- Efektywności – określenie czy suma przeznaczonych zasobów i nakładów finansowych pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów;
- Spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu – zdefiniowanie czy cele, priorytety i działania są spójne oraz czy wykazują spójność również z dokumentami wyższego rzędu lub równorzędnymi.

Na potrzeby przeprowadzenia ewaluacji ex-ante stosuje się metodę desk research – analizie poddano raporty o stanie Gminy, jak również dane ogólnodostępne, w tym dane zgromadzone przez Urząd oraz pozostałe gminne jednostki organizacyjne. Ponadto, do stosowanych metod włączono także analizę statystyczną prowadzoną na bazie danych udostępnionych i prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Ewaluacja ex-ante przeprowadzona została na bazie wywiadu przeprowadzonego w formie pisemnej. Z przeprowadzonej analizy przygotowany został Raport końcowy

Ewaluacja on-going Badanie realizowane w trakcie wdrażania Strategii, przeprowadzone zostanie w okresie obowiązywania dokumentu strategicznego, tj. w połowie okresu obowiązywania. W wyniku ewaluacji możliwa będzie ocena poziomu realizacji celów strategicznych oraz właściwych dla nich kierunków działań. Głównym założeniem dla przeprowadzenia niniejszej ewaluacji jest weryfikacja sposobu założenia i zdefiniowania w strategii celów, stopień ich realizacji oraz zidentyfikowanie ewentualnych zagrożeń mogących mieć wpływ dla osiągnięcia założonych rezultatów. Ewaluacja on-going ukaże również informację o ewentualnej aktualizacji (korekcie/uzupełnieniu) dokumentu. Źródłem danych przyjętym do ewaluacji on-going będą raporty o stanie Gminy, strategii i programów sektorowych, dane jakościowe i ilościowe pozwalające na określanie wskaźników założonych w dokumencie wraz z analizą statystyczną danych GUS. Podsumowaniem dla przeprowadzonej ewaluacji będzie Raport.

Ewaluacja ex-post Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post w formie raportu końcowego zawierającego analizę podjętych działań i efektywności wydatkowania środków finansowych. Raport końcowy ma na celu odpowiedź w jakim stopniu osiągnięte zostały założone cele, do czego służyć będzie m.in. analiza osiągnięcia wskaźników założonych dla działań.

Aktualizacja Strategii Strategia rozwoju Miasta i Gminy Pruszcz na lata 2023-2030 jest dokumentem strategicznym przyjmowanym na okres kilkuletni. Dokument sporządzony został na bazie danych za okres 2016-2021, i na tej też podstawie wyznaczono założenia strategiczne, w tym cele i kierunki działań. W związku z uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, jak również z w odniesieniu do postępujących zmian, na bazie przeprowadzonego monitoringu

i ewaluacji może dojść do sytuacji kiedy ówczesne uwarunkowanie będzie nieaktualne bądź też w perspektywie kilkuletniej pojawią się nowe szanse rozwojowe czy ograniczenia hamujące ten rozwój. W perspektywie kilkuletniej trudno jest również przewidzieć, jak kształtować się będzie budżet Gminy i dostępność środków zewnętrznych, wspierających realizację przedsięwzięć strategicznych.

Uwzględniając ww. przesłanki, jak również inne okoliczności, trudne obecnie do przewidzenia, ale mogące pojawić się w perspektywie obowiązywania dokumentu i mające znaczenie dla kształtowania przyszłego rozwoju lokalnego, możliwe będzie podjęcie decyzji o aktualizacji Strategii. Procedura aktualizacji podjęta będzie w uzasadnionych przypadkach. Wprowadzenie aktualizacji wymagać będzie określenia zakresu aktualizacji oraz uzasadnienia konieczności wprowadzanych zmian i modyfikacji.

Tabela 1. Analiza SWOT – Obszar społeczny.....	14
Tabela 2. Analiza SWOT Obszar gospodarczy.	17
Tabela 3. Analiza SWOT Obszar przestrzenny.....	18
Tabela 4. Cele strategiczne oraz cele operacyjne.	21
Tabela 5. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze społecznym.	23
Tabela 6. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze gospodarczym.....	30
Tabela 7. Cele, kierunki, rezultaty, mierniki, wartości w obszarze przestrzennym.	33
Tabela 8. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące Gminy Pruszcz.	52
Tabela 9. Projekty kluczowe Strategii dla województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące gminy.....	54
Tabela 10. Struktura organizacyjna realizacji Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz.	57
<i>Tabela 11. Dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.....</i>	<i>61</i>
Tabela 12. Powiązania Strategii Gminy Pruszcz z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego. ...	67
Tabela 13. Powiązania Strategii Gminy Pruszcz ze Strategią Przyspieszenia 2030+.....	68
Tabela 14. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w regionie wodnym Dolnej Wisły - na terenie gminy Pruszcz.....	69
Rysunek 1. Podział gminy Pruszcz na strefy funkcjonalno-przestrzenne.....	45
Rysunek 2. Gmina Pruszcz na tle modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2030.	46
Rysunek 3. Model Struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Pruszcz.	47
Rysunek 4. Tereny powodziowe na obszarze gminy Pruszcz.	70